

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 13T/85/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820010504
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Monoková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2023:8820010504.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudkyňou Mgr. Annou Monokovou v trestnej veci proti obžalovaným A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. D., nar. XX.X.XXXX pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona na hlavnom pojednávaní konanom dňa 13. septembra 2023 takto

rozhodol:

Obžalovaní

- C. D., nar. XX.XX.XXXX vo E. F. G., trvale bytom D. F. G. H. XXX, okr. Vranov nad Topľou,
- A. B., nar. XX.XX.XXXX vo E. F. G., trvale bytom D. F. G. H. XXX, okr. Vranov nad Topľou, toho času vo výkone trestu

uznávajú sa za vinných, že

v období od 15.01.2018 do 17.01.2020, vyjmúc obdobie od 05.02.2018 do 23.05.2019, kedy bola na základe rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou im odňatá maloletá I., v Obci D. F. G., okr. Vranov nad Topľou, ako zákonní rodičia maloletej I., nar. XX.XX.XXXX, nezabezpečili vhodnú osobnú a zdravotnú starostlivosť o svoju maloletú dcéru v zmysle Zákona o rodine, zanedbávali jej hygienu, neprejavovali jej žiadnu lásku a náklonnosť, fyzicky ju trestali bitím, státim v kúte, maloletej boli spôsobené popáleniny, vôbec si svoju maloletú dcéru nevšimali a maloletú nesmel nikto z rodinných príslušníkov brať na ruky, následkom čoho maloletá bola trikrát hospitalizovaná vo Vranovskej nemocnici, a.s. a to v období od 30.01.2018 do 12.02.2018, od 02.12.2019 do 18.12.2019 a v období od 17.01.2020 do 21.01.2020, pričom maloletá pri prijímaní na hospitalizáciu mala na tele prítomné modriny staršieho dáta, vo vlasoch mala vši, objavovali sa opuchy dolných končatín zapríčinené ťažkou podvýživou 3. stupňa, dieťa bolo špinavé, dehydrované, podchladené a so zápareninami, následkom čoho bolo maloleté dieťa I., nar. XX.XX.XXXX, neodkladným opatrením Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 8PPOm/1/2020 zo dňa 17.01.2020 dočasne zverená do starostlivosti Centra pre deti a rodinu Dľaň Medzilaborce,

t e d a

blízkej osobe spôsobili fyzické utrpenie a psychické utrpenie bitím, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, vyvolávaním strachu a stresu, bezdôvodným odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti a výchovy,

t ý m s p á c h a l i

zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona

z a t o i m u k l a d á

obžalovanej C. D.

podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona ju na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušuje výrok o treste uložený obžalovanej rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/70/2020 zo dňa 16.12.2021, ktorým jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace nepodmienečne so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ktorý jej bol uložený pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 Trestného zákona ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

obžalovanému A. B.

podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušuje výrok o treste uložený obžalovanému rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/70/2020 zo dňa 16.12.2021, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace nepodmienečne so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ktorý mu bol uložený pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 Trestného zákona ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou podala na obžalovaných obžalobu pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom vo výroku tohto rozsudku mimo uvedenia konania obžalovaných ohľadom spôsobenia popálením maloletej.

Obaja obžalovaní vyhlásili, že sú nevinní.

Súd vykonal dokazovanie prečítaním zápisníc o výsluchu obžalovaných z prípravného konania, keďže obaja využili svoje právo a odmietli na hlavnom pojednávaní vypovedať, výsluchom svedkov A. J., K. L., B. I., A. K. I., B. I., J. B., C. B., znaleckým posudkom z odboru zdravotníctva, odvetvie pediatria MUDr. Moniya Rochovej, výsluchom znalca, lekárskymi správami ohľadom maloletej I. Vranovskej nemocnice, a.s., pediatričky A. D. E., správami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou vrátane rozhodnutí ním vydaných, Sociálnej poisťovne, pobočka Vranov nad Topľou, Centra pre deti a rodinu Medzilaborce, listinami ohľadom pracovného pomeru obžalovaného A. B., spismi týkajúci sa osobnej starostlivosti maloletých detí obžalovaných, charakteristikami ohľadom správania obžalovaných z obce a z ústavu na výkon trestu, výpismi z evidencie priestupkov, odpismi z registra trestov, pripojenými spismi ohľadom skorších odsúdení obžalovaných ako aj ďalšími listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav.

Obžalovaní na hlavnom pojednávaní vypovedať odmietli, súd prečítal ich výpovede z prípravného konania.

Obžalovaná C. D. vypovedala, že s mužom, obžalovaným A. B., bývajú v sociálnom domčeku, ktorý je trojizbový, a v auguste 2020 boli rodičmi deviatich detí, pričom I. bola umiestnená v Detskom domove v Medzilaborciach. Tiež uviedla, že dňa 28.05.2020 porodila deviate dieťa, M. D.. K starostlivosti o maloletú I. uviedla, že keď sa vie postarať o osem detí, tak zvládne aj deväť, nech sú všetky deti spolu a tiež, že k nim chodia z Draku z Prešova a robia nad nimi dohľad. Oni sami za I. nechodia, ale pracovníčka z Draku áno. I. im súd odobral, keď mala asi týždeň, lebo obaja s mužom museli nastúpiť do basy, všetky deti okrem J. vtedy vzali do domova a J. bola pri švagrovi. Po narodení bola I. v Kežmarku a potom v Kapušanoch, kde za deťmi chodili ale I. k nim nikdy nechceli prísť, plakala a chcela ísť od nich preč. Domov im ju vrátili v júni 2019 a potom vzali v januári 2020, pričom predtým bola hospitalizovaná v nemocnici vo Vranove. V nemocnici bola aj v decembri 2019 lebo nemala stolicu. Po tej hospitalizácii bola doma I. len niekoľko dní a potom prišli zo sociálky, aj z polície, a zobrali ju preč. Odvtedy ju vlastne ani nevidela, iba na fotke. Z domova z Medzilaboriec, kde sa I. v čase výsluchu nachádzala, sa boli u nich pozrieť, aj sa pýtali či by si ju zobrali späť. K starostlivosti o rodinu a deti uviedla, že dostávala dávky, s tým že tieto jej dávali na obecnom úrade. Keď boli v roku 2018 aj s mužom vo výkone trestu, súd im potom vrátil deti po šiestich mesiacoch, preto si myslela, že aj I. im takto vrátia. Potom čo sa všetky deti vrátili z domova k nim domov ťažko si zvykali, staršie vedeli s nimi byť, ale tie menšie iba plakali. Keď sa vrátili z domova z Michaloviec boli deti akurát zvyknuté na to, že každé ráno museli mať stravu, chceli chlieb s nutelou a čajom, pričom predtým tak nevymýšľali. A keď ona chleba nemala, tak jedli deti až na obed, alebo im urobila lokše. Od času čo sa vrátili z domova, lokše nechceli, iba chlieb ale časom si zvykli, iba I. nie, tá nevedela lokšu rozžuť a dusila sa. Deti potom v septembri 2019 nastúpili do školy a to všetky tie, čo boli školopovinné A., A., J. a M.. Odkedy sa deti vrátili, nechcú ju počúvať, majú iné správanie, preto na nich aj kričí, musí, lebo inak ju nepočúvnu. I. nepočúvala vôbec, iba sa hodila o zem a plakala, hnevala sa, trucovala, preto ju nemala rada. Nemá čas sa zaoberať jedným dieťaťom, má veľa detí, o ktoré sa musí postarať. I. I. k sebe aby sa najedla, ale ona nechcela, čakala J., kým sa vrátila zo školy, od J. si vzala jedlo, aj sa s ňou hrala, ale s ňou nechcela byť. Občas vzala nejaké jedlo od A., ale iba trošku. Snažila sa aby I. k nej prišla, ale nechcela si nechať ani vlasy učesať, všetko len od J.. I. nechodila, zvykla sedieť na kresle, alebo stála pri nich. Preto hovorili, že ju týrali, ale ona iba tak stála. I., keď jedla chlieb tak sa dusila, nič iné nechcela, aj s haluškami sa dusila. Polievku jej museli dávať oni lebo nevedela jesť, krmili ju. Sama sa vedela najesť napríklad cestovín, aj chlieb si vzala do ruky a jedla, a niekedy si vzala chlieb aj sama. I. padala z nôh, nevládala stáť na nohách, ráno vstávala okolo siedmej, cez obed nechcela spať, a večer išla spať okolo pol ôsmej. Spať ju dávala J., potom prespala celú noc. Problém bol, že nechcela chodiť, ona nevládala ísť vonku, preto si ostatní mysleli, že ju týrajú, lebo keď vyšla vonku bola ako opitá. Nechcela teda chodiť, iba sa pýtala na ruky a ona chcela aby chodila, preto ostatným zakazovala brať ju na ruky. I. sa hodila o zem, udrela sa, lebo nevládala sama ísť ale oni ju neudreli. To deti týrajú ju, nie ona ich, veď nestíha všetko okolo nich. K tomu čo I. jedla uviedla, že niekedy jej kupovali plnotučné mlieko, také za 50 centov, toto jej dávali, pila z fľaše na cumel', no nemala stolicu, preto jej mlieko nechceli dávať. Niekedy ju vzala švagriná J. B. a aj u nej niečo zjedla. I. plakala, keď bola hladná, ale hovoriť I. nevedela, tak si nepýtala, nekomunikovala s nimi. Od mala čo I. vyrastala nechcela s nimi byť, ani počas návštev v domove. Vždy sa ťahala len k pracovníčkam, tie ju potom zobrali preč a boli s nimi len ostatné deti. Preto ani nemajú k sebe s I. nejaký vzťah, ako keby nebola ani jej matka. Chceli by návštevy, aby si I. na nich zvykla. Čo sa týka hygieny, uviedla, že I. chcela okúpať ale tá kričala a plakala, tak ju kúpala len J. ale ona bolo pri nich, aby I. nespadla. I. nosila ešte plienky, kupovali ich z Kauflandu, lebo ich dávali aj N. a M., kupovali ich najmä keď dostali dávky a potom im plienky jeden veľký balík 80 ks a jeden malý balík 24 ks vydržali na mesiac. I. dávali ráno plienku a hneď poobede pozrela či nie je mokrá ale bola suchá, tak jej plienku vymenila až večer, aby išla spať v suchej. V ďalšom uviedla, že na deti aj pokričí, staršie nechcú chodievať spať, nepočúvajú ju, aj výchovnú facku im občas dá, no aj tak ju neposlúchajú, škaredo ju oslovujú a volajú ju iba C.. Ale A., obžalovaného, sa boja, on ich občas udrie ale nie silno, tak sa deti potom smejú, že ich to nebolí, že dáva detské rany. Snažia sa ich vychovať, najväčšie problémy majú s A., ktorý mal v tom čase XX rokov. Deti M., M., N. a I. po návrate z detského domova ani nevedeli po rómsky, museli s nimi hovoriť iba po slovensky. To, že I. mala opuchnuté nohy si nevšimla, ona nechcela topánky, dávala si ich dole, nechcela ani chodiť, lebo nevedela ako. S I. pri jej doktorke Višňovskej ani nebola, akurát keď ostatné deti boli choré, tak vtedy s ňou išla k doktorke. S I. nebol dôvod, bola zdravá, lieky nebrala žiadne, nepotrebovala ich. Akurát s ňou chcela ísť na očkovanie, keď jej ju zobrali. I. nebola chorá, akurát s jedným mala problémy, že sa dusila. Tiež obžalovaná uviedla, že vodu berú do vedra od švagrinej, z ktorej potom varí

a perie. Čo sa týka umývania detí, umývajú sa vo vaničke, na sporáku zohreje vodu a postupne sa kúpu. Umýva ich aby nemali vši a voda po jednom je špinavá, tak pre druhé dieťa vodu vymení. Deti sa ušpinia, aj keď sa hrajú vonku ale umývajú sa aj každé tri dni. Prívod plynu nemajú, používajú plynovú bombu, na ktorej varia a majú aj piecku, ktorou kúria. Spolu do rodiny majú príjem okolo 470 eur aj s rodinnými prídavkami. Jej druh A. fajčí, aj ona si zapáli 2-3 cigarety denne. Nakupuje toľko koľko potrebuje, či mäso, zemiaky, šošovicu. Deti chcú aj salámu, to musia mať, hlavne ku chlebu, iné nechcú. K vzťahu k I. uviedla, že nemuselo sa to tak stať, I. nevyrastala pri nich, preto bol muž nervózny a nevedel si na ňu zvyknúť, lebo len plakala. Ale chcela by ju vidieť a aj ostatné deti. Keď ju však muž nebude chcieť, tak bude pre ňu lepšie, aby si ju niekto adoptoval. Už porodila aj M., tak má dosť starosti aj s ňou. Muž chodí do roboty, stará sa, taktiež nechce aby bol nervózny z I., že reve a nechce ich. Na záver uviedla, že I. nič zlé neurobili, bola u nich, nechcela ich, ona vymýšľala, ona nechcela byť pri nich ale oni ju netýrali. Mala všetko i jedlo si mohla zobrať keď chcela, nebola chudá, jedla riadne. Aj M. je chudučká ale keď je decko chudé, neznamená, že je týrané. Ju jej rodičia tiež netýrali a ani ona svoje deti nebude. Nie je si vedomá, aby I. urobili niečo zlé.

Obžalovaný A. B. vypovedal, že s družkou C. D. bývajú s deťmi v trojizbovom dome, majú spolu deväť detí a I. vzali do detského domova v januári 2020. prvýkrát I. vzali, keď mali obaja nastúpiť na výkon trestu, vtedy zobrali všetky deti okrem J.. Keď sa k nim I. vrátila, tak iba revala, nechcela s nimi hovoriť, ničomu nerozumela, nevedela po rómsky. Nechcela jesť čo bolo uvarené, tak jedla chlieb, no aj s tým sa dusila, vlastne so všetkým. Jedlo chcela iba od najstaršej dcéry J.. Keďže on chodil celý deň po fuškách, chcel si večer oddýchnuť a na ženu bolo osem detí tiež dosť. Je pravdou, že po I. kričali aj on, aj žena, ale biť ju nebili, ona padala sama lebo nevedela chodiť. Nechceli aby jej niekto doma pomáhal, teda aby ju brali na ruky, lebo chceli aby sa naučila chodiť. Ona plakala vkuse. I. v domove nenavštevujú, lebo sa im narodilo deviate dieťa, akurát videli fotky od pracovníčky z Draku. Žena doma riadne varí, stehno s ryžou, polievku, deťom kupujú jogurty, chlieb s nutelou jedia, na čo si zvykli v domove. Stále majú navarené, aj ich žena kúpe, zohreje vodu na sporáku a každé zvlášť sa okúpe v čistej vode, deti majú všetko. I. chcela jedlo len od J., no tá si našla priateľa, preto nebola často doma. Od neho a družky jesť nechcela. I. bola zdravá, nebrala žiadne lieky, nechodili s ňou k lekárovi, netrebalo, iba keď mala zápchu niekoľko dní. Nohy mala opuchnuté, ale nevie od čoho. Také ich mala odkedy bola u nich. Prebaľovali ju riadne, plienok mala žena dosť, aj dva balíky kupovali na mesiac. Robia veľké nákupy, vždy kupujú po dávkach aj 10 kg mäsa, ktoré si dajú k bratovi do mrazničky a keď treba tak dokúpia. Mesačne majú príjem do 500 eur. O I. sa väčšinou starala družka, lebo on chodil po fuškách, a keď večer prišiel domov unavovalo ho, že ona vždycky reve, tak aj kričal. I. spať dávala J., s nimi I. spať nechcela. I. ak jedla, tak jedla všetko, no väčšie veci nechcela, dusila sa. Mohla si zo stola vždy zobrať čo chcela. Pitnú vodu majú od brata, nosia ju vo vedrách a z tejto vody aj varia. O žiadnych modrinách na tele I. nevie, vie iba, že mala opuchnuté nohy. Chcel by I. mať doma, tak ako ostatné deti, vedeli by sa o ňu postarať. Uviedol, že sa u nich vyskytli aj vši, ale žena deti umýva so šampónom, aj mydlom, aj každý druhý deň. WC majú ale splachujú len vodou z vedra. Za vodu aj elektrinu, ktorú tiež berú od brata mu dávajú 30 eur, kupujú si plynové bomby a platia aj nájom. Majú dostatok peňazí aj na jedlo, aj na drogériu. On ani jedno dieťa nikdy neudrel. Ale je pravdou, že na I. kričal, aj na staršieho syna A., lebo nechce chodiť do školy. Ako povedal, chceli, aby sa I. naučila chodiť, preto aj J. zakazovali brať ju na ruky. V ďalšom uviedol, že I. pila aj mlieko krabičkové, a to z fľašky na cumel', pila aj trikrát do dňa, aj jej dávali jesť, len s hrubším sa dusila. Mlieko jej dávali také čo bolo v akcii za 50 centov. Tiež pila čaj z fľaše. V nemocnici bola len raz, keď mala problémy so stolicou a potom ju zobrali druhýkrát. Na záver uviedol, že on I. neublížil, akurát na ňu kričal a že by ju chcel mať doma ako ostatné deti.

Svedkyňa A. J. vypovedala, že pracuje ako terénna sociálna pracovníčka a má za úlohu mapovať marginalizovanú skupinu v obci D. F. G. a keď dochádza k problémom, ku ktorým patrí aj zanedbávanie alebo iné sociálno-patologické javy, napr. zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, toto všetko musia zmapovať a potom následne aj podať ďalšie informácie príslušným orgánom. Pracovala aj so sociálnou kuratelou, lebo častokrát ju volávali ohľadom toho, aká je situácia v rodine obžalovaných. Minimálne dvakrát do týždňa navštevovala rodinu obžalovaných a zistili, že I., to dievčatko, po návrate z nemocnice, jej rodičia, obžalovaní, mali k nej odstup, hovorili, že to nie je ich dieťa, že im v nemocnici zamenili to dieťa a tak sa aj k nemu správali. Keď prišla na kontrolu tak to dievčatko I. bola sama, všetci boli na jednej strane, teda matka aj s ostatnými deťmi pri piecke a tá malá I. bola stále sama v kúte, plakala tam, nikto ju nezobral na ruky. Proste bolo vidno, že sa rodina od nej odčleňuje. Stále, keď ju videla, chcela ísť k nej na ruky, naťahovala sa k nej. Tak preto to urobili tak ako to urobili a teda, že sa to oznámilo a po rozhovore aj s rodičmi, keď sa pýtala, či by nebolo lepšie I. niekde umiestniť. Bolo jej povedané, že asi

áno, vyjadril sa tak otec – obžalovaný. I. bola strašne vychudnutá, ani nevládala stáť poriadne, furt bola od nich odčlenená. Keď bola v nemocnici, tak sa o ňu zaujímala, volala tam a hlavná sestra jej povedala, že I. prišla v strašnom stave, že bola veľmi vychudnutá a že tam aj nejaké funkcie neboli v poriadku. Ona si myslela, že bola aj hladná, lebo vždycky plakala. Čo sa týka hygieny, bola dosť špinavá. Aj po tej psychickej stránke si myslí, že na tom nebola dobre, lebo vždy keď ju videla, tak chcela ísť k nej. Rodičom, obžalovaným stále prízvukovali, že sa musia starať o deti, že musia im dať najesť, musia byť čisté, musia chodiť do školy. Rodičia stále hovorili, že sa to zmení, že všetko bude v poriadku, ale nejaké zmeny nikdy nenastali. Pritom im chcela pomôcť, ale keď videla, že z ich strany tam nie je žiadna odozva, takto človek už nejakým spôsobom zanevrie na tú situáciu. Stále sľubujú, ale k náprave nedochádza. Dostávali na obecný úrad aj hlásenia z osady, chodili ľudia a sa sťažovali, žiadali, aby sme s tou malou niečo robili, lebo že to dobre nedopadne. Tie osoby uvádzali, že rodičia strašne kričali, nevie či aj po ostatných deťoch alebo len po I.. Také veci počula, nevie či je to pravda, že aj ju bili, ale tomu neverím a že strašne na ňu nadávali také slová, čo by malé dieťa nemalo ani počuť. Keď chodila na kontroly, tak sa rodičov pýtala, či deti jedli, ale väčšinou keď tam prišla, nevidela, že by mali niečo navarené a obžalovaná stále tam len sedela a že by niečo vykonávala, to nevidela. So susedmi sa rozprávala a so švagrinou – sestrou obžalovaného, ktorá má teraz deti v náhradnej starostlivosti. Ona tiež na nich nechcela nič zlé povedať, lebo predsa je to len rodina, ale videla, že to celé nie je dobré. Teraz je tá starostlivosť o maloleté deti, čo sú zverené pani B. omnoho lepšia. Chodia deti čisté, chodia viac do školy, odprevádza ich. Taktiež keď učiteľka zavolá, že treba niečo riešiť ohľadne detí, tak ide pani B.. K maloletej I. ešte uviedla, že vtedy, keď bola odňatá rodičom, tak telefonovala a tá pani jej povedala, že dievčatko bolo utiahnuté, že keď jej dali niečo jesť, napr. piškóty, tak si ich skrývala, nechcela ich nikomu dať. Potom po čase znova volala a už pani vravela, že je taká zlatá, že sa úplne zmenila, že už išla aj k deťom, že sa chcela aj podeliť, že veľmi sa zmenila k dobrému. Obžalovaný B. to myslel v dobrom, keď sa vyjadril, žeby bolo lepšie keby ju zobrali, rozprávala sa sním, povedala mu, že z osady sa ľudia chodia sťažovať na obecný úrad, že je tam krik, hluk, že nevedia či I. nie je bitá. S obžalovanou o tom nerozprávala, ona skôr reaguje krikom, aj keď v jej prípade nie, ale vo vzťahu k iným. Na otázku, či jej vysvetlili obžalovaní, prečo je ich vzťah k I. taký aký je uviedla, že oni stále rozprávali, že im to dieťa zamenili v nemocnici, nakoľko I. sa kvôli tomu, že bola podvýživená, dostala do nemocnice a po prepustení začali hovoriť, že to dieťa im tam zamenili. Ona však vedela, že to bola tá istá Barborka, len bola čistá, vyumývaná. Nevie, prečo si to oni tak mysleli. Keď bola I. rodičom odňatá, obžalovaní reagovali s krikom, celú osadu osočovali, že všetci sú na vine. Ale bola tam aj polícia, aj záchranka, takže zasiahli. Ona záchranku volala po dohode s kuratelou, lebo jej povedali, že musí byť taký postup. Odvtedy sa už potom I. domov nevrátila. Ka bytovým pomerom obžalovaných uviedla, že tam sa roky nič nemení, nemajú ani elektriku, ani vodu, zabezpečujú si to len od brata, od švagrinej. Majú dve izby plus kuchyňu. Keď sa vrátili z výkonu trestu, tak si aj vymaľovali. Ale povedala by, že musia aj udržiavať domácnosť. Nikdy nevidela, kde spala I., hovorili, že to bolo v jednej takej miestnosti, čo bola taká tmavá. Všetci boli v tej jednej akoby obývačke plus v kuchyni a že ona bola tam v tej jednej miestnosti sama, že vraj tam spala, toto vie len z počutia, lebo v noci tam nechodila. Ale bolo to čudné, že kde spali, lebo je ich veľmi veľa v rodine a viem, že chlapci, ktorí mali chodiť do školy, ponocovali a ráno potom do školy nešli, možno si ani nemali kde ľahnúť. Nevie si predstaviť, že na tom rozkladacom gauči, čo tam bol, že by sa vedeli všetci vyspať, bolo ich tam vtedy deväť. Na otázku, či bola svedkom toho, žeby obžalovaní fyzicky trestali alebo bili I., uviedla, že nie, ona to osobne nikdy nevidela, ona to zaznamenala len od tých iných ľudí, ktorí aj majú prísť vypovedať. K finančným pomerom obžalovaných v tom čase uviedla, že obžalovaný chodí do práce, v tom čase bol väčšinou doma na podpore. Keď už niečo varili, tak on zvykol variť. Oni poberali dávku v hmotnej núdzi a prídavky na maloleté deti, koľko to bolo vo finančnom vyjadrení nevie. Keď navštevovala obžalovaných, nebola svedkom, že by na ňu kričali alebo jej povedali, že musí byť na nejakom mieste, pred ňou sa nič také nedialo, ale na druhej strane, keď tam bola, tak I. k sebe nikto nezobral. Ešte v jeden čas, keď s nimi žila J., najstaršia dcéra obžalovaných, tak ona sa o I. starala, aj s ňou chodila na prechádzky, aj ju po rukách nosila, bolo to celkom dobré, no ale potom nastal ten zlom z nemocnice a už aj ona mala zakázané ju brať na ruky. To vedela z počutia, ale aj keď tam prišla, tak si všimla, že predtým ju brávala na ruky a potom už nie. Na otázku, či komunikovali obžalovaní s ňou o I. uviedla, že nie, vôbec s ňou o I. nehovorili. Jeden čas bolo tak, že deti obžalovaných boli umiestnené v zariadení, to bolo v čase, keď obžalovaní boli vo výkone trestu odňatia slobody, potom sa vrátili domov, ale bolo vidno, že mali záujem sa o tie deti starať, prišli za ňou a chceli im telefonovať. Potom im boli deti vrátené, ale v I. prípade ten záujem nebol vôbec.

Svedkyňa K. L. uviedla, že ona k obžalovaným k nim domov nechodila, iba deti. Nevie, ako sa oni starali o I., ale o všetky deti sa starali dobre. Proste podľa nej sa starali. Ona tam nechodila, ale keď prišla

sociálna pracovníčka pani J. hore do osady, tak ona hovorila, že nič z toho nebude, že ako sa stará D. o I., na čo ona jej povedala, že ona tam nechodí, tak nevie ako sa stará a preto ani nevie, prečo mala prísť na súd. Stretli sa v tom období s deťmi obžalovaných, ale nič také jej nepovedali. Chodili deti obžalovaných aj k nim a to A. a A., aj malé dievčatá, nevie presne ktoré, chodili si trochu posedieť. Boli také ako normálne deti. Obžalovaní sa starali, B. sa staral aj D. sa starala, ale viacej B.. Ona má štyri deti aj vo veku ako majú deti obžalovaní. Každá matka sa stará o svoje deti. Deti hovorili, že I., keď prišla z detského domova, že bola pekná. Ale odkedy je už I. preč, tak o nej nikto nehovoril. Dakedy deti hovoria, že im I. chýba, že chceli by ju vidieť, že určite vyrástla. K výpovedi na polícii uviedla, že si už nepamätá, čo tam vypovedala, lebo je to už dávno. Vie, že sa pýtali ako sa starali o I., no ona povedala, že tam nechodí, že nič nevie. To čo vtedy vypovedala, toto hovorila J., že keď sa obžalovaná priblížila ku I., tak sa jej I. bála a J. hovorila, že I. iba stojí v kúte a plače. Pri odstraňovaní rozporov s jej výpoveďou z prípravného konania uviedla, že bola u nich dvakrát na návšteve. Bolo to tak, že I. k nej prišla, bolo to také milé dievčatko. Nechcela ísť k mame, radšej išla k otcovi. Videla, že sa bojí, ale koho, tak to nevie. Keď povedala, že tam nechcela byť, tak to preto, lebo keď tam prišla, tak hneď k nej skočila na ruky. Keď išla preč, tak ju zobrala J. alebo otec a J. krmila I., od nej jedla. Na I. nevidela žiadne zranenia. Obžalovaná hovorila tak, že I. v nemocnici vymenili. Obžalovaný sa staral, on chodil aj robiť, aj ju bral vonku na prechádzky. Barborka nechcela prísť vonku, akurát s tou J. alebo s otcom išla vonku. Uviedla tiež, že ona bývam oproti obžalovaným, býva v rodinnom dome, obžalovaní bývajú v sociálnom byte. Je ich dom, potom je tam cesta, chodník a potom ten druhý sociálny dom je ich. Nepočula, aby oni kričali na deti. Keď má otvorené okno, tak je možné počuť z cesty, keď niekto kričí, ale z ich bytu by sa nedalo počuť až k nim domov. Ani keď išla po ceste alebo okolo ich domu, tak nepočula od nich krik. Teraz k nim chodí občas na návštevu, obžalovaná je jej kamarátka. Ich byt bol v horšom stave, všetci tak majú, u nej je lepšie ako bolo u obžalovaných. Mali tam nábytok, elektriку asi mali, ale asi ťahali od brata a oni vodu majú. Majú tam piecku na drevo, na tom aj varili, a mali aj plynový sporák. Teraz majú všetko, majú hygienu, stravu, obžalovaný robí. Deti sú zverené J. B., ale chodia k mame, aj spia tam. Teraz je to v ich rodine omnoho lepšie, ako keď tam bola I..

Svedkyňa B. I. vypovedala, že obžalovaných pozná, lebo tam bývam, býva tiež v tých sociálnych bytoch, domčekoch, bývame od seba asi tri metre. K obžalovaným nechodí, ani nevie ako sa chovali k I.. Chodila na aktivačné práce a ženy rozprávali, čo robia s I., že jej nedávali jesť, ale to nikdy nevidela. Rozprávali ešte, že ju dávali do kúta stáť. Dcéra obžalovaných J. povedala, že I. vymenili, lebo I. bola v domove. C. J. to mala povedať jej mama, obžalovaná. Nepočula z ich bytu žiaden krik a od nich nevidno k obžalovaným. Obžalovaní majú viacej detí, pozná ich, chodili vonku, ale I. vonku nechodila. Deti boli normálne, tak ako ich, veď vonku sa aj zašpinia. I. nebola na rodičov zvyknutá, asi by nebolo dobre, aby sa tam vrátila. Čo vie, tak už je I. v inej rodine. Ona nevidela, že by obžalovaní robili I. zle, ona tam nechodila. To čo uviedla, to len počula na aktivačných prácach. Hovorila to C. B., švagriná aj J. B., vedela to od nich. Obžalovaného pozná od malička a obžalovanú odkedy k nemu prišla, je tam už 19 rokov. Sama má svoje deti, starám sa o ne, ešte aj o dcérine deti, nemá záujem o druhých.

Svedok A. K. I. vypovedal, od roku 2019 pracuje v komunitnom centre v obci D. F. G. ako odborný garant, čiže sa venuje sociálnej pomoci rodinám. Obžalovaných pozná, nakoľko ako komunitné centrum pomáhali viackrát tejto rodine, jednalo sa o potravinovú pomoc a o ošatenie a pomáhali im aj pri vybavovaní písomnosti či pre súd alebo úrady, či napísať žiadosť, telefonovať alebo hocikakým iným spôsobom. Chodil aj priamo k nim domov, nie tak často ako terénni sociálni pracovníci, ale keď im poskytovali nejakú pomoc z fondu, ktorý majú na takýto účel zriadený. Žiadateľ o pomoc musel navštevovať komunitné centrum a musel sa zúčastňovať aktivít, aby mu vedeli pomôcť a musí byť aj spätná väzba z jeho strany. S obžalovaným vyrastal od detstva, boli susedia, tak vedel v akej situácii je. Keď obžalovaný mal nastúpiť na výkon trestu aj s obžalovanou, riešili odobratie detí, len najstaršia J. zostala doma. Po pár dňoch prepustili obžalovanú domov a ona po tú dobu, kým bol obžalovaný vo väzení, tak sa starala o J., v domácnosti bolo čisto. V tom období spolu aj so sociálnou kuratelou, aj terénnou sociálnou prácou, sa snažili, aby zvyšné deti boli opäť vrátené do rodiny. Potom keď obžalovaného prepustili, tak si našiel prácu, začal pracovať, bol úplne iný, snažil sa, aj obžalovaná sa snažila, bolo to viditeľné, neboli to iba reči, ale bolo to vidno, že sa snažia a chcú deti naspäť. I. nevnímal, že by tam zo začiatku bol problém. Do rodiny sa vrátili všetky deti, vrátane I.. Vtedy trochu „stopol“ svoju činnosť, prestal sledovať túto rodinu, lebo videl, že všetko je v poriadku a že sa naozaj obžalovaní ako rodičia snažia. Netušil, čo sa tam deje, až potom sa mu dostalo do uší od miestnych žien, že je nejaký problém s I., ale keď som o tom rozprával s obžalovaným, tak ten povedal, že tam žiaden problém nie je. Od tých žien sa dozvedel, že obžalovaní nechcú I., počul ako ženy o tom hovorili v komunitnom

centre a to K. L. a B. I.. Potom asi o dva týždne prišiel do práce, kde sa dozvedel, že I. bola odobratá, že tam bola záchranka. Bol nahnevaný na obžalovaného, lebo to dával za vinu jeho mame, ale potom si to vydiskutovali. Zvyšné staršie deti obžalovaných chodili k ním do centra na aktivity. Deti naozaj dobre pozná a nemal pocit, že by sa obžalovaní nestarali o tie ostatné deti. Práve naopak, začali byť ošatené, mal pocit, že tým, že sa obžalovaný zamestnal, tak mali aj dostatok jedla. Starší chlanci chodili k nemu na hudobný klub, boli čistí, upravení, nechápal, že čo sa deje v kontexte s mal. I.. Vie, že I. bola odobratá a už sa nevrátila do rodiny. Potom išla obžalovaná do väzenia aj obžalovaný, komunitné centrum znova pomáhalo pri zverení zvyšných detí do starostlivosti brata obžalovaného, ktorí bývajú hneď vedľa v sociálnom byte. Bolo to ťažké pre deti, keď boli obžalovaní vo väzení, bolo to cítiť, keď chodili do centra, že im chýbajú, hlavne tým starším aj keď brat obžalovaného s manželkou J. sa vzorne starali, aj starajú, o deti. Potom sa obžalovaní vrátili, zopárkrát boli aj v komunitnom centre, snažia sa, aj o tých starších starať. Vie, že s A. bol problém, že nechcel chodiť do školy, no keď sa vrátil obžalovaný, tak sa to zlepšilo. Teraz v aktuálnom stave rodina chodí do komunitného centra, vybavovali nástup najstaršieho syna na strednú školu v Giraltovciach. Aktuálne vie, že majú problémy s financiami, lebo obžalovaný nemá prácu, ale nevidí, že by boli také ťažkosti v rodine, ako keď to bolo pred prvým nástupom, kedy nemali čo jesť, nemali ošatenie, boli v omnoho ťažšej situácii. Keď sa deti po prvom výkone trestu obžalovaných vrátili k rodičom, tak oni z komunitného centra nechodili k ním domov, lebo najmä staršie deti začali chodiť do centra a I. bola malá, tak nechodila. Viac bola sledovaná terénnou sociálnou prácou a sociálnou kuratelou. Obžalovaní veľmi bojovali o to, aby im deti boli vrátené, bola tam aj podmienka, že musia prejavovať vážny záujem o deti, museli splniť aj podmienky, čo sa týka bývania, potravín. Nevie či to bola pravda, len počul, že išli po osade také reči, že I. ako keby nechcú, ale nemôže povedať, že by ju týrali, ale len to začul a nijak si to neprezisťoval, ale ostatné deti chceli. Zriedka chodieval do rodiny obžalovaných, menej ako terénni. Keď obžalovaný pracoval, tak mali aj potraviny, lebo námatkovo chodila aj kuratela, vie, že oni kontrolovali aj skrinky, či mama navarila, či majú v dome teplo, čo sa dozvedel od pracovníčky z kurately, ktorá sa zastavila v komunitnom centre za terénnou pracovníčkou. On sa do rodiny snažil doniesť napr. nejaké sladkosti pre deti, takže sa potešili. A. I. bola na posteli, mala oblečené šatstvo, bola chudučká, menšia, mala ju J. na rukách. Doma boli aj obžalovaní. Nevšimol som si takú vec, ktorá by ho nejak upozornila, že treba tam venovať nejakú zvýšenú pozornosť. Zopárkrát počul z domu obžalovaných, že sa hádali, ale to bola hádka medzi obžalovanými. S najstarším A. mali problémy, lebo si vypil a potom obžalovaný na neho kričal. Za čas, kedy im deti vrátili, tam bol asi dvakrát, nič si nevšimol. Možno to bolo v takej situácii, keď bolo všetko v poriadku. Potom sa niečo rozprávalo po osade, aj v komunitnom centre, ale nechcel tomu veriť, lebo videl tú snahu obžalovaných. On konkrétne nevidel, že by bola I. týraná, ale rozprávalo sa to po osade, aj v komunitnom centre. Je pravda, že I. bola chudučká. Keď uviedol na políciu, že bola zanedbaná, tak možno to bolo tým, že bola špinavá alebo že nemala šatstvo, lebo aj u M. a M. sa stávalo, že chodili v tých istých veciach a keď prišli na aktivity do centra, tak bolo cítiť, že sú od dymu, že majú tie isté veci a ostatné deti sa s nimi nechceli hrať, preto im pomáhali najmä s ošatením. Dokonca aj v škôlke s pani učiteľkou asi pri O. mali vyčlenené šatstvo pre dievčatá. K skoršej výpovedi v prípravnom konaní, že si nemyslí, že I. niečo jedla uviedol, že to bolo obdobie, kedy im nosili potraviny k ním domov, snažili sa im ako komunitné centrum zabezpečiť potraviny, aby nezobrali deti opäť do detského domova. Bolo to obdobie, kedy obžalovaný nemal dohodu, mal osobitného príjemcu na dávky a to obecny úrad, ktorý musel sťahovať aj podlžnosť na byt, v ktorom bývali. Keď nemali potraviny, tak im dali susedia alebo brat a varili len to, čo mali, a aj švagriná J. sa delila s vecami s nimi. ale ona tiež toho veľa nemala. Tie menšie deti aj staršie deti chodili po osade a pýtali si jesť alebo prišli do komunitného centra, prišli hladné, čiže je jasné, že oni boli hladné a bola hladná aj I.. Snažili sa preto im zabezpečiť z potravinovej banky múku, zemiaky, základné potraviny. On začal v roku 2019 v center, na Vianoce nenosili nič, lebo mali, aj na jar mali, ale potom keď začali problémy, tak im pomáhali. Potom I. zobrali. K svojej výpovedi z prípravného konania, kde uviedol, že podľa neho boli pre obžalovaných ich detí nástroj peňazí a že I. hrozne odvrhli, a že si myslí, že jej ku koncu už vôbec nedávali jesť uviedol, že nezasahoval, čo sa týka I. až tak, ako sa vyjadril vtedy na polícii. Bol do toho vtiahnutý terénnou sociálnou prácou a kuratelou ako pozorovateľ, nie ako ten kto riešil veci. Rozprávalo sa po osade, že nedávajú I. jesť, ale on keď tam nosil potraviny skoro každý druhý týždeň tak videl, že sa varilo a jedli. To bolo to, čo on videl. Čo bolo v rozmedzí možno tých dvoch týždňoch, to boli veci, čo sa mu dostali do uší, ale to neriešil. To čo som počul najmä z osady, tak na to si robil svoj názor. Obžalovaní neboli jediná rodina, ktorej pomáhali s potravinami, bolo ich možno ďalších desať. V tej dobe, keď boli v ťažkej situácii s potravinami, aj drevom, často chodili pýtať peniaze na obecny úrad, tak asi preto to vnímal tak, že deti sú nástrojom financií. Ale teraz, keď sa na to pozerá, neviem či by to aj on tak neriešil, že by chodil pýtať peniaze na úrad, keďže všetky peniaze chodili úradu ako osobitnému príjemcovi a obžalovaný v tom čase nepracoval. To, čo vtedy uviedol, že nemajú k deťom vzťah alebo že

I. odvrhli, to povedal na základe toho, čo počul na osade, hlavne ženy to rozprávali a rozoberali to deň čo deň. On mal na to iný pohľad, ale potom, keď to oni tvrdili a rozprávali, tak vlastne bol možno ovplyvnený ich názorom. Potom sa dozvedel, že tam bola záchranka a že I. zobrali. K ďalším skutočnostiam, keď uviedol v prípravnom konaní, že I. mávala len fľašu s vodou a cukrom a často ani to nie, uviedol, že toto je bežný jav na osadách, že deťom dávajú rodičia vodu s cukrom, ale to videl aj u tých ostatných rodín, kde nemajú potraviny. Na otázku ako vnímal celú situáciu okolo I. uviedol, že jeho názor je taký, že je to súvis toho, že boli v ťažkej kríze. Ako uviedol, snažili sa pomáhať, ale asi to nestačilo. I. videl, keď tam bol zopárkrát, bola či na rukách u obžalovaného, či u obžalovanej či iných detí. V rómskych rodinách, kde je viac detí, tak staršie deti sa starajú o mladšie. Otec takej rodiny sa snaží zabezpečiť prostriedky, aby mali drevo a aby sa navarilo. Bral to v poriadku, neprišlo mu to zvlášťne, keď videl I. s J. alebo keď ju nevidel u mamy – obžalovanej. On keď tam došiel, zbehli sa tam všetky deti ku stolu, deti sa tešili, boli vysmiate, keď videli potraviny alebo sladkosti ale aj mäsové výrobky. Možno keby tam prišiel bez potravín, videl by niečo iné. Mal to vedomie, že je v rodine sociálna kuratela aj sociálna práca, on sa viac zameriaval na deti, ktoré chodili do komunitného centra a to bolo šesť detí obžalovaných. Tie sa tešili do komunitného centra, robili si tam úlohy, učili sa. Keď splnili nejaké úlohy, tak majú taký systém, že za to dostali nejakú odmenu. S tým šatstvom to bolo tak, že im často menili šatstvo, lebo zapáchalo, preto sa iní s nimi nechceli hrať. Deti obžalovaných boli také, že všetko chceli, lebo v centre boli veci, ktoré oni doma nemali a vyžadovali si aj pozornosť.

Svedkyňa B. I. uviedla, že rodinu obžalovaných pozná už veľmi dávno, lebo robí terénnu sociálnu asistentku od roku 2005, takže sa tejto rodine, aj s kolegyňou venujú, čo treba a môžu, pomáhajú. Obžalovaní majú 9 detí. Od roku 2018 mala obžalovaná všetky deti pri sebe. I. sa narodila, mala pár týždňov, keď ju vzali do detského domova, aj ostatné deti, lebo obžalovaní išli do výkonu. Keď sa vrátili, deti prišli domov, aj I.. Lenže obžalovaná tvrdila, že I. jej zamenili, že to nie je jej dieťa. To dievčatko, obžalovaná vždy tvrdila, že to nie je jej dcéra, že ho zamenili, že sa na ňu nepodobá. To dievčatko vždy plakalo. Keď tam išli s kolegyňou J., tak to dievčatko ihneď našahovalo rúčky k tej kolegyni, lebo bolo naučená na nerómske ženy, lebo aj kolegyňa J. je nerómka. Keď ju kolegyňa vzala, hneď I. prestala plakať. Často chodievali k obžalovaným na návštevu, vždy kontrolovali, či je všetko v poriadku, ale I. stále plakala, nechcela k mame, obžalovanej, ísť. To dievčatko nechcelo ísť k matke, stále plakalo. Potom prišiel obžalovaný k nej do kancelárie a povedal, aby niečo urobili, aby sa niečo nestalo, lebo I. stále plače, tvrdili vždy, že to nie je ich dcéra. A. I. potom ochorela z toho, lebo ona vždy plakala, bola dehydrovaná, ona nechcela ku hocikomu ísť, vyberala si ľudí, mala napuchnuté nohy a večne plakala. Býva na osade, sú s obžalovanými susedia, takže počula, ako to dievčatko vždy plače. S kolegyňou J. začali vybavovať, aby dievčatko odobrali od rodiny, aby netrpelo, lebo stále plakalo, aj už bolo potom choré. Po tej správe, ktorú podali, prišli lekári, vzali ju do nemocnice a už potom z nemocnice ju dali do detského domova. Obžalovaní mali doma skromnejšie zariadenie, ale mali všetko, aj piecku, aj plynový sporák, aj váleudy pre deti, stôl, stoličky. Stále sa snažili im aj takto pomôcť. Nebol to luxus, ale mali kde spať a kde variť. Iné rodiny tak nežijú, ale dalo sa tam bývať, lebo im dali dva gauče rozťahovacie, tak spali ako sa dalo. Obžalovaná varila, síce poskromnejšie, ale varila, čo sa dalo. Brali nejaké peniaze, aj im pomáhali. Ale je to predsa deväť detí, tak aj keď uvarila, tak sa to hneď zjedlo a trebalo zaobstarať ďalšie jedlo. Mali tam aj sprchový kút, lebo to boli sociálne domy, ale potom ich vypli, tak vodu nosili zo studne. Keď sa umývali, tak len vo vaničke. Spočiatku vodu mali, ale potom sa dostali do takej krízy, že nezaplatili a voda sa vypla. Potom už keď I. vzali, obžalovaná súhlasila s pestúnskou starostlivosťou. Tiež uviedla, že I. nebola poriadne oblečená, mala len pančušky, topánočky nemala, ale bola v dome. Bola neprebalená, zanedbaná, nemala na sebe čisté veci. Pri odstraňovaní rozporov s jej výpoveďou z prípravného konania potvrdila, že v rodine obžalovaných stále riešili, že obžalovaní nevedia hospodáriť s peniazmi, že deti sú špinavé, hladné, nechodia do školy, sú zle oblečení a I. bola na tom najhoršie, lebo si mysleli, že nie je ich, ale teraz (čas konania HP) je to už s deťmi lepšie. Na otázku, či počula, že niekto z rodiny kričal na I., uviedla, že nielen na I., lebo majú tam viacej detí, takže sa kričalo na deti, no I. bola najmenšia. V lete, keď to človek počuje, len nevie, či to bolo na I., lebo tam bolo viacej detí. Za jej prítomnosti obžalovaná na I. nekričala, ona len vždy tvrdila, že jej vymenili dievčatko, že nie je jej, že sa na ňu vôbec nepodobá. Nevšimla si, žeby mala I. na tele nejaké modriny, niečo také si nevšimla a chodili tam skoro každý deň. To, čo môže povedať je, že stále plakala, ale modriny na nej som nevidela.

Svedkyňa J. J., N. D., dcéra obžalovaných uviedla, že o I. sa starala ona, lebo I. pri rodičoch vždycky plakala, nechcela pri nich byť, nebola zvyknutá na nich. Keď prišla z toho krízového centra, nebola na nich zvyknutá, chcela byť len pri nej. Keď I. jedla, tak sa dusila a také popáleniny ona nemala nič, lebo ona sa o I. starala, vie ako vyzerala. Ani špinavá nebola, ona mala také chlpy, a tak vyzeralo ako keby

bola špinavá. Ona jej dávala jesť a keď ju umývala, tak aj mama pri nej bola. Ona chodila v tom čase aj do školy, vtedy sa o ňu starala mama. I. zostávala s mamou, aj s otcom, ona zo školy prichádzala okolo 13.30 hod. Kým odchádzala do školy I. jedla aj chlieb, salámu a maslo aj čaj jej urobili. Keď rodičia I. volali, ona nechcela ísť, čakala na ňu, kým príde zo školy. I. iba pri nej spala, spali v detskej na posteli. Jedla aj chlieb, aj cestoviny, dusila sa, tak také veci jej nedávala, dávala jej jesť len polievku a to také rezance, také polievky, aj mama varila polievky. Dávala jej jesť aj čo mama varila, aj mäso, aj zemiaky. Rodičia aj kričali, lebo všetci ľudia kričia, ale nebili ju nikto, ani otec, ani mama. Súrodenci sa správali k I. normálne, aj ju bavili, aj sa s ňou hrali, ale ona nechcela, lebo vždycky len plakala, ale prečo plakala, nevie. I. sa ešte vedela pritulíť k tete J. B., I. si tak na nich zvykla. S I. hovorila aj po rómsky, prišla, rozumela jej niečo. Aj teta J. s ňou tak rozprávala. S I. k lekárovi chodili otec aj mama, ak do nemocnice za ňou chodili. Na otázku ako chodila I., ako sa pohybovala uviedla, že ona keď niekde išla, tak len padala, ale nevie prečo padala. Nevedela veľmi chodiť, ona trochu išla a hneď padala. Vedela k nej prísť, keď prišla zo školy, ale keď s ňou išla už vonku a dlhšie chodila, tak potom už padala. Doma mali dostatok jedla a plienky mali. Napokon uviedla, že mala I. rada, aj ostatní súrodenci ju mali radi, aj sa s ňou hrali, aj na ruky ju brali, ale ona nechcela, potom plakala.

Svedkyňa C. B. vypovedala, že I. prišla z detského domova. Najprv bolo všetko dobre všetko, starali sa o ňu. Potom možno prešiel mesiac, už bol krik, dievčatko plakalo. Ona tam nechodila, ale sú susedia, lebo bývajú obžalovaní vedľa nej, tak všetko počula. Dievčatko plakalo a viac nevie, lebo dnu nešla, ale plakať ju počula každý deň. Vidieť ju nevidela, až vtedy, keď prišla záchranka a oni sa jej potom vzdali. Nevie ako sa starali obžalovaní, on tam nechodí, má svoju rodinu, svoj život. Keď sa vonku vidia, tak pohovoria, ale k nim nechodí, s deťmi bola len občas v kontakte, keď sa jej pozdravia, prihovoria. Ona je taká, že nechodí na návštevy ani ku J. B.. Keď sa vidia vonku, tak sa porozpráva, ale k nikomu nechodí. Nemala to srdce počúvať ten plač, ale ani sa nepýtala obžalovanej, že prečo plače, manžel ju nechcel pustiť, lebo viackrát tam chcela ísť, že prečo tak plače, ale manžel jej hovoril, nech sa do toho nemieša. V ďalšom uviedla, že z domácnosti obžalovaných bolo počuť krik, keď sa navzájom obžalovaní vadili. Keď dievčatko plakalo, tak nepočula nijaký iný krik. Je samozrejmé, že obžalovaná na nich pokričí, keď si deti zaslúžia. Aj iné deti tiež plakali u obžalovaných, ale až tak nie. Bol to už taký nárek, taký iný plač. Nevie prečo tak plakalo, ale plakalo dosť.

Zo záverov znaleckého posudku z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie pediatria, znalca MUDr. Moniky Grochovej č. 16/2020 vyplýva, že I. B. sa narodila v 39. týždni tehotnosti s hmotnosťou 2410 gramov a dĺžkou 43 cm. Nebola dojčená, keďže matka ušla z pôrodnice, domov bola prepustená v dobrom zdravotnom stave so stúpajúcou hmotnostnou krivkou. Dňa 25.01.2018 bol zaznamenaný pokles hmotnosti, ale stále bol dokumentovaný dobrý zdravotný stav. Čo sa týka hospitalizácie od 30.01.2018 do 12.02.2018, maloletá bola prijatá na pediatrické oddelenie Vranovskej nemocnice pre známky zníženého objemu celkovej telesnej tekutiny, jej zdravotný stav bol výrazne zhoršený. Pri prijatí bola mrzutá, slabá, špinavá, telesná teplota bola znížená na 36 stupňov Celzia. Toto zhoršenie zdravotného stavu maloletej bolo spôsobené kvantitatívne nedostatočnou stravou, nedostatočným príjmom tekutín, zvýšenou stratou tekutín pri hnačke, ktorá bola spôsobená nedostatočnou hygienou pri príprave stravy pre maloletú. Od 12.02.2018 do 17.06.2019, teda počas pobytu maloletej v DSS v Kežmarku a v profesionálnej náhradnej rodine vo Veľkých Kapušanoch, bol zdravotný stav maloletej dobrý, prospievala, jej hmotnostná krivka stúpala, maloletá netrpela podvýživou, výživa maloletej bola po kvantitatívnej a kvalitatívnej stránke dostatočná. Psychomotorický vývin bol primeraný jej veku. Preventívne prehliadky u maloletej boli realizované v určených termínoch. U maloletej neboli v zdravotnej dokumentácii popisované zranenia a táto absolvovala všetky odporúčané odborné a kontrolné vyšetrenia. Dňa 17.06.2019 bola maloletá vrátená do biologickej rodiny. V období od 18.06.2019 do 01.12.2019 nemá záznam o vyšetrení v zdravotnej dokumentácii. Dňa 02.12.2019 bol realizovaný v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci odber krvi a z výsledkov bola zistená ťažká chudokrvnosť a výrazne znížená koncentrácia sérového draslíka a celkových sérových bielkovín, dieťa stále plakalo, nemalo tri dni stolicu a nevládalo chodiť. Nasledovala hospitalizácia od 02.12.2019 do 18.12.2019, kedy opäť bola prijatá na pediatrické oddelenie vranovskej nemocnice pre neprospievanie a opuchy dolných končatín, prinesená bola otcom. Zdravotný stav maloletej bol výrazne zhoršený, dieťa bolo pri vedomý, telesná teplota bola 36 stupňov Celzia, podkožný tuk chabý, na koži ľavého líca modrina staršieho dáta, na chrbáte špina vrytá do kože, na pravej nohe biela ohraničená škvrna – popálenina staršieho dáta a drobné vyrážky, v plienkovej oblasti bol zistený zápal kože, opuch na chrbáte nôh a mala známky straty celkovej telesnej tekutiny. Po liečbe sa klinický stav upravil, stúpila hmotnosť dieťaťa a rodičia boli vyzvaní, aby pre dieťa prišli. Prepustená bola maloletá domov dňa

18.12.2019 s odporúčaním kontroly v detskej ambulancii do troch dní a zabezpečením dostatočne pestrej stravy primeranej veku. V ďalšom znení konštatovala, že maloletá mala dokumentované v zdravotnej dokumentácii, že ku dňu 16.04.2019 chodila, bola spokojná, prospievala, mala dostatočný príjem stravy, stolice mala denne, no ku dňu 02.12.2019 už nevládala chodiť, stále plakala, tri dni nemala stolicu, jej hmotnosť poklesla o 1030 gramov, bola vyhladovaná, špinavá, mala opuchy na dolných končatinách, ktoré boli spôsobené nedostatočným príjmom bielkovín v strave. Teda v období od 18.06.2019 do 02.12.2019 bola výživa maloletej nedostatočná po stránke kvantitatívnej aj kvalitatívnej, starostlivosť o hygienu maloletej bola nedostatočná, maloletá mala špinavú zanedbanú kožu. Podvýživa 3. stupňa, zanedbaná hygiena a nenavštívenie lekára dieťaťom sú známkami pasívneho týrania maloletej osobami, ktoré sa o maloletú mali starať. Modrina staršieho dáta na koži ľavého líca je hematóm, ktorý vznikol po údere rukou alebo pevným predmetom do tváre maloletej. Modrina vznikla najviac 7 dní pred jej popisom v zdravotnej dokumentácii, keďže povrchové hematómy sa u detí zhoja v priebehu 7 až 10 dní. Biela ohraničená škvrna – popálenina staršieho dáta na pravej nohe je jazva so stratou pigmentu v koži po popálení ohorkom cigarety a dochádza k jej vzniku 1 až 2 mesiace po poranení. Presný čas poranení nie je možné určiť, vzhľadom na to, že v zdravotnej dokumentácii nie je založená fotodokumentácia a presný popis poranení. Poranenia maloletej sú známkami aktívneho týrania maloletej osobami, ktoré sa o ňu mali starať. Chudokrvnosť maloletej bola spôsobená kvantitatívne a kvalitatívne nedostatočnou výživou s nedostatkom bielkovín a železa. Zápal kože v plienkovej oblasti vznikol ako následok nedostatočnej starostlivosti o hygienu maloletej a nedostatočnou výmenou plienok maloletej. Prepúšťacia správa z tejto hospitalizácie (december 2019) nebola založená v zdravotnej dokumentácii dieťaťa, teda rodičia ju tam neodniesli. Pokiaľ sa týka hospitalizácie od 17.01.2020 do 25.01.2020, maloletá bola privezená sanitkou, ktorú privolali sociálni pracovníci. Zdravotný stav maloletej bol výrazne zhoršený. Po prijatí na hospitalizáciu bolo dieťa pri vedomí, bolo podchladené, malo známky straty celkovej telesnej tekutiny, na koži oboch líc hematómy, na koži celého chrbta zažratá špina, dieťa pokašliavalo, soplilo, bolo zavšivavené, malo zapareniny kože v plienkovej oblasti, opuchy na chrbte nôh a psychomotorický vývin nebol primeraný veku. Stav bol uzavretý ako akútny zápal priedušiek, proteínovo-energetická malnutricia, strata celkovej telesnej tekutiny a zaparenina na koži v plienkovej oblasti. Po liečbe sa zdravotný stav dieťaťa zlepšil a toto bolo zverené do starostlivosti centra. Znalčka konštatovala, že v období od 18.12. do 17.01.2020 bola výživa maloletej nedostatočná po kvalitatívnej a kvantitatívnej stránke, nedostatočná bola aj starostlivosť o jej hygienu, maloletá mala špinavú, zanedbanú kožu, bola zavšivavená, mala zápal kože v plienkovej oblasti. Podvýživa 3. stupňa, zanedbaná hygiena, nenavštívenie lekára dieťaťom sú známky pasívneho týrania maloletej a hematómy na koži oboch líc sú známkami aktívneho týrania maloletej osobami, ktoré sa o ňu mali starať. K parazitovej infekcii čreva maloletej došlo od 18.12.2019 do 17.01.2020 počas pobytu maloletej doma a maloletá infekciu získala príjmom stravy, ktorá bola kontaminovaná vajčkami črevných parazitov pri nedostatočnej starostlivosti rodičov o hygienu pri príprave stravy pre maloletú, obližovaním rúk a predmetov, ktoré boli kontaminované vajčkami črevných parazitov. Znalčka konštatovala, že ochorenia maloletej zistené pri hospitalizácii od 30.01.2018 do 12.02.2018, ako aj od 02.12.2019 do 18.12.2019 a napokon od 17.01.2020 do 21.01.2020, že tieto boli v príčinnej súvislosti so zanedbaním starostlivosti rodičov vzhľadom na to, že týmto ochoreniam bolo možné predísť zo strany rodičov podávaním dostatočného množstva kvalitatívne správne veku primeranej stravy, dodržiavaním hygienických pravidiel pri príprave stravy a starostlivosť o hygienu maloletej. Taktiež starostlivosťou o bezpečnosť a obmedzením kontaktu maloletej s osobami, ktoré ju v domácom prostredí aktívne týrali a umožnením poskytnutia adekvátnej zdravotnej starostlivosti maloletej pri akýchkoľvek ochoreniach. Pasívne a aktívne týranie maloletej viedlo u maloletej ku vzniku komplexnej deprívácie – biologickej, motorickej a psychickej, maloletá bola celkovo slabá, vyhladovaná, špinavá, zavšivavená, keďže prestala chodiť, stratila svoju motorickú inteligenciu, zaostával jej psychomotorický vývin.

Znalčka bola vypočítaná aj na hlavnom pojednávaní, kde k používaniu termínu pasívne a aktívne týranie uviedla, že fyzické týranie detí môže byť aktívne a pasívne. K aktívnemu týraniu fyzickému patria zatvorené a otvorené poranenia, k pasívnemu fyzickému týraniu, patrí nedostatočná starostlivosť, resp. úmyselná alebo neúmyselná nestarostlivosť, nedostatok zdravotníckej starostlivosti, napr. rodičom zabudnuté očkovanie dieťaťa, preventívna prehliadka, ak je choré – nenavštívenie lekára, nedostatok vo výchove, vzdelávaní, nedostatok prístrešia, ošatenia, hygieny, vykorisťovanie detí prácou a žobranie. To je rozdelenie a popis aktívneho a pasívneho týrania. Na otázku, ako je možné zabezpečiť, aby dieťa nedochádzalo do styku s osobami, ktorú sú napr. choré, zavšivavené, uviedla, že zariadiť zavšivavenie v rodine je veľmi jednoduché, lebo k tomuto dochádza v kolektíve. Rodič je povinný zistiť to, ošetriť a vlasy od hníd a vši vyčistiť. Tým sa neroznesú vši v domácnosti. Ďalej je potrebné prať a vymieňať

postelňu bielizeň, v ktorej sa vši môžu nachádzať. Pokiaľ je mnohohodetná rodina a býva v úzkom priestore na malej ploche mnoho ľudí, je ťažko odizolovať malé dieťa od veľkých detí, avšak pokiaľ rodič zistí, že dieťa má zvýšenú telesnú teplotu, sekréciu, výtok z nosa, kašeľ, alebo nejaké iné známky infekcie, ide s dieťaťom na vyšetrenie k detskému lekárovi, začne podávať liečbu a pri bakteriálnych infekciách je dieťa bezinfekčné v priebehu dvoch dní. Pri vírusových je to niekedy 4-5 dní a na ten čas je potrebné choré dieťa nepúšťať hrať sa s malým dieťaťom a nechať ho do blízkosti zhruba do 2 metrov, aby sa priblížilo k malému dieťaťu. Je potrebné malé dieťa chrániť pred infekciami vzhľadom na to, že do veku zhruba 5-6 rokov nemá dostatočne vyvinuté imunitné mechanizmy, žeby sa vedelo dobre brániť proti infekciám vírusovým ale aj bakteriálnym horných dýchacích ciest. Na malom priestore, keď žije 10 ľudí, je to ťažké, ale dá sa napr. používať maska prekryvajúca dýchacie cesty, aby sa infekcia od chorého človeka nešírila do priestoru. K hojeniu poranení u maloletej uviedla, že boli tam hematómy na tvári a jednu okrúhlu jazvu na nohe. Tieto poranenia považovala za následok aktívneho týrania nejakou osobou, ktorá bola v blízkosti dieťaťa. Úraz predstavuje náhlu udalosť, ktorá pôsobí na organizmus z vonku a poškodí ho. Následkom tohto poškodenia je vznik poranenia, ktoré je objektívne zistiteľné. Poranenia môžu byť zatvorené a otvorené. Hematómy sa počítajú k zatvoreným poraneniam. Pri vzniku hematómu, musí pôsobiť dostatočne veľká sila, aby došlo k pretrhnutiu ciev v koži a v podkoží, čím dôjde k výronu krvi mimo cievu, to je vlastne hematóm. Hematóm vzniká pri účinku sily, určitej veľkej sily na určitú plochu tela. To znamená, že tá sila môže byť pád z určitej výšky na rovnú plochu, alebo der nejakým predmetom do určitej časti tela, kde dôjde k pretrhnutiu tých ciev. Hematómy sa považujú za nízkoenergetické poranenie. Nedochoádza pri nich k poškodeniu hlbších tkanív, len k poškodeniu kože a podkožia. Na lícach hematómy, môžu vniknúť aj pri páde, ale dieťa by muselo spadnúť na určitú časť tela a hematóm by musel vzniknúť aj na ten inej časti tela, ktorou by dieťa dopadlo na podložku a kde by pôsobila úrazová sila, avšak takéto hematómy popísané u maloletej na tele neboli, boli len najskôr na jednom líci a potom na oboch lícach. Dieťa mohlo padnúť na líce, ale nemalo modriny na tele, čiže toto bolo vylúčené, že by to bolo spôsobené pádom. Úraz pádom neprichádza do úvahy, to znamená, že do úvahy prichádza druhá možnosť úder predmetom po líci. Ten predmet, keďže bol plochý hematóm, bol plochý, teda to mohla byť ruka alebo akýkoľvek iný plochý predmet. K popáleninám uviedla, že povrchové rany sa hoja dvoma mechanizmami. Prvý mechanizmus je regenerácia kože, pri ktorej dôjde k zhojeniu poranenia kože tak, že dôjde k úplnej obnove tvaru a funkcie kože, jazva nevzniká. To znamená, že takto sa hoja škrabance, drobné rezné poranenia a popáleniny prvého a druhého stupňa. Druhý mechanizmus poranení kože je reparácia. Pri reparácii dochádza k aktivácii obranyschopnosti organizmu, pretože reparačné procesy sú v organizme využívané pri poškodení hlbších častí kože a podkožia. Pokiaľ dôjde k porušeniu kontinuity kože, do rany sa dostávajú automaticky baktérie z kože a predmetu, ktorý poranenie vyvolal. Pokiaľ by bol predmet okrúhly, vzhľadom na to, že tá jazva bola okrúhla, mal by to byť okrúhly predmet, ktorý poškodil kontinuitu kože a podkožia a mala by vzniknúť zápalová reakcia v mieste prieniku toho predmetu do kože. Pokiaľ by to bol predmet izbovej teploty, boli by na ňom baktérie a automaticky by došlo k zápalovej reakcii. Avšak zápalová reakcia u maloletej v okolí jazvy nebola popísaná, len čistá okrúhla hladká jazva bez zápalového lemu. To znamená, že k úrazu došlo sterilným predmetom, horúcim a baktérie do rany sa nevniesli, preto konštatuje, že to bolo cigaretou. Ak sa aj okrúhlym ale studeným predmetom bodne do rany, rana sa zatiahne, hojí sa reparatívne a vznikne pozdĺžna rana, pretože nedošlo k nekróze a odumretiu tkaniva len vlastne k bodnej rade a odsunutiu tkaniva nabok, takže keď sa predmet vyberie, tkanivo sa spojí naspäť a zrastie pozdĺžnou jazvou. Ak je priložený horúci okrúhly predmet ku koži, tak vysoká teplota spôsobí popálenie kože alebo aj podkožia a to podľa toho aká vysoká je teplota predmetu a ako dlho ten horúci predmet na kožu účinkoval. Potom to nekrotické ložisko, kde odumrelo tkanivo popálením je vlastne vyvoláateľom zápalovej reakcie a reparačného pochodu toho druhého typu hojenia rany a vtedy vznikne jazva okrúhleho tvaru, lebo sa vlastne väzivom vyplní celé to zničené tkanivo a preto je jazva okrúhla a nie pozdĺžna. Keďže to nebolo v zadaní posudku, považovala za potrebné sa vyjadriť ako tie poranenia a jazvy vznikajú. Mechanizmy hojenia rán sú veľmi špecifické a uniformné pre jednotlivé druhy poranení, teda sa hoja vždy rovnako. Teda v prípade popálenia cigaretou u rôznych ľudí bude mechanizmus hojenia rovnaký a rovnaká bude aj jazva. Pokiaľ by došlo k infekcii poranenia, bakteriálnej, tak sa môže hojiť dlhšie a môže vzniknúť jazva nad úroveň kože. Ak by sa aj dieťa poranilo, tak rodičia by mali ísť s takýmto úrazom k lekárovi a ukázať mu to poranenie. Ale u lekára s takýmto poranením neboli, lebo záznam o tom nie je v zdravotnej dokumentácii, záznam je už len o jazve. Tiež sa ešte vyjadrila k hematómu na líci a s tým súvisiacemu aj hematómu na inej časti tela a k tomu, ako dlho by sa vstrebávali tie ďalšie hematómy s tým, že vstrebávali by sa tak isto, lebo tie hematómy, ktoré naraz vzniknú sa rovnako dlho vstrebávajú. Aby vznikol hematóm u dieťaťa zhruba o hmotnosti 8 kg, takéto dieťa by muselo spadnúť z výšky 60 až 70 cm. Vtedy by nedošlo k zlomeninám. Medzi výškou 60-70 a až 2 metre

vznikajú hematómy a jednoduché zlomeniny v tých častiach tela, na ktoré dieťa dopadlo, napr. ruky, nohy. Ak je výška vyššia ako dva metre, dieťa sa môže pretáčať a môže vzniknúť zlomenina napr. už klenby lebečnej, chrčtice alebo dlhých stehenných kostí. K situácii, kedy pri páde na nejaký ohraničený predmet tvárou vznikne hematóm, znalkyňa uviedla, že hematóm vznikne na všetkých plochách, na ktoré dieťa dopadne, lebo dieťa nevie dopadnúť iba na jednu časť, napr. na tvár, na malú plochu. Ono dopadá na zem určitou časťou tela. Tá výška by mala byť 60-70 cm, aby došlo k vzniku hematómu u dieťaťa s hmotnosťou 8 kg. Aj na malú plochu ak by dieťa dopadlo tvárou, lícom, tak by v takom prípade muselo zostať telo vo vzduchu a v ďalšom prípade, kde malo hematómy na oboch lícach, tam nevie dopadnúť naraz na obe líca. K svojej výpovedi doložila aj listinu ohľadom jaziev po rôznych popáleninách. Podľa rodného listu maloletej I. B. táto sa narodila dňa XX.X.XXXX a matkou je obžalovaná a otcom obžalovaný.

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny vo svojich správach poukázal na rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 6PPOm/1/2018 ako aj 8P/93/2018 a 6P/87/2019 a napokon aj 8PPOm/1/2020 a 8P/35/2020, ktorými sa súd bude zaoberať, respektíve ich obsahom, nižšie. Taktiež úrad uviedol, že maloletá I. pochádza z družného vzťahu obžalovanej a obžalovaného, ktorí v čase podania správy (apríl 2020) mali spolu osem detí a I. bola najmladšou. Obaja rodičia boli nezamestnaní, matka opäť tehotná. Otec detí si príležitostne privyrábal, no vzhľadom k situácii ohľadom šírenia koronavírusu si brigády nevedel nájsť. Uviedli, že rodina obýva sociálny byt, ktorý pozostáva z dvoch izieb a kuchyne. Domácnosť vykazuje známky zanedbania, zariadená je najnevyhnutnejším nábytkom, bytové podmienky sú na veľmi nízkej úrovni. V poslednom období v domácnosti absentujú základné potravinové články, výživa pre najmenšie deti je nedostatočná. V ďalšom uviedli, že rodina je vedená v evidencii problémových od roku 2012 na základe opakovaného podnetu zo stranu detskej ošetrojúcej lekárky A. E.. Poukázali na hospitalizáciu maloletej zo dňa 02.12.2019. V ďalšom uviedli, že dňa 16.01.2020 na základe oznámenia terénnej sociálnej pracovníčky bolo zistené, že maloletá I. je v rodine doslova týraná, že rodičia ju údajne nenávidia, dávajú ju samú do kúta, kde musí byť v tme, nikto ju nesmie zobrať na ruky, rodičia ju bijú a nevsímajú si ju. Tvrdia, že im maloletú v nemocnici zamenili. A pred uvedenou pracovníčkou sa mali vyjadriť, že chcú aby im maloletú zobrali. Taktiež uviedli rozhodnutie Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 8PPOm/1/2020 o dočasnom zverení mal. I. do Centra pre deti a rodiny Dľaň Medzilaborce, s tým že rodičia maloletú v zariadení žiadnym spôsobom nekontaktovali a nezaujímali sa o jej stav a obaja súhlasia s jej adopciou.

K svojej správe pripojili aj niektorého z nižšie uvedených rozhodnutí tunajšieho súdu agendy P a PPOm.

Súd vykonal dokazovanie aj spismi tzv. poručenskej agendy, teda agendy týkajúcej sa starostlivosťou vo veciach maloletých detí a to spismi tunajšieho súdu sp. zn. 8PPom/1/2020, 6PPom/1/2018, 8P/8/2021, 6P/22/2021, 8P/180/2021, 8P/35/2020, 6P/87/2019, 8P/93/2018 a 6P/231/2017 ako aj spisom Okresného súdu Humenné sp. zn. 10P/280/2022, vo všetkých prípadoch sa jednalo o konania vo vzťahu k maloletým deťom obžalovaných, pričom niektoré z rozhodnutí boli aj súčasťou vyšetrovacieho spisu.

Uznesením sp. zn. 8PPOm/1/2020 zo dňa 17.1.2020 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletú I. B. do starostlivosťou Centra pre deti a rodiny Medzilaborce a to na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd uviedol, že už dňa 2.12.2019 bola maloletá prijatá do vranovskej nemocnice pre ťažkú podvýživu, bola špinavá a zanedbaná, že rodičia maloletú odmietali, nemali k nej vytvorený adekvátny citový vzťah tvrdiac, že maloletá nie je ich dieťa, údajne ju mali biť a nevsímať si ju a teda, že bol ohrozený život a zdravie a priaznivý vývoj maloletej z dôvodu možného fyzického a psychického týrania maloletej rodičmi, preto súd zveril maloletú do starostlivosťou centra.

Maloletej I. bolo následne uznesením zo dňa 30.6.2020 sp. zn. 8P/35/2020 uložené výchovné opatrenie vo forme pobytu v Centre pre deti rodiny Medzilaborce na obdobie 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd uviedol, že podľa správy kolízneho opatrovníka sa situácia v rodine nezmenila a rodičia vôbec zvažujú, či chcú maloletej poskytovať osobnú starostlivosť, tiež že potvrdili, že sa k maloletej správali nevhodne a že k nej nemajú vybudovaný citový vzťah. Opätovne súd uviedol okolnosti ohľadom odňatia maloletej zo starostlivosťou neodkladným opatrením zo dňa 17.1.2020,

ktorá bola umiestnená v centre. Podľa správy centra v profesionálnej rodine prospieva, túli sa, chce ku každému ísť na ruky, fyzický vývin je primeraný, v psychomotorickom mierne zaostáva.

Ďalším rozhodnutím sp. zn. 6P/22/2021 zo dňa 16.2.2021 bola u maloletej I. nariadené neodkladné opatrenie o dočasnom zverení do starostlivosti Centra pre deti a rodiny DLAŇ Medzilaborce a to do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej. Uznesením zo dňa 9.3.2021 sp. zn. 8P/8/2021 bola u maloletej I. nariadená ústavná starostlivosť v Centre pre deti a rodiny DLAŇ Medzilaborce a obžalovaní boli zaviazaní platením minimálneho výživného. Vo veci sp. zn. 8P/180/2021 bola maloletá I. zverená do predosvojiteľskej starostlivosti navrhovateľov a vo veci sp. zn. 8P/181/2021 bola neodkladným opatrením zverená maloletá I. do osobnej starostlivosti navrhovateľov do právoplatného skočenia konania vo veci samej o zverení do predosvojiteľskej starostlivosti.

Ostatné konanie ohľadom maloletej I. bolo vedené na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10P/280/2022, kde súd rozsudkom zo dňa 13.1.2023 rozhodol, že maloletá I. je osvojencom navrhovateľov, bude používať ich priezvisko a títo budú na matričnom úrade zapísaní namiesto rodičov maloletej.

V konaní sp. zn. 6PPOm/1/2018 bolo tiež nariadené neodkladné opatrenie a to dňa 1.2.2018, ktorým boli maloleté deti A. B., A. B., J. D., M. B., N. B., M. B. a I. B. zverené do starostlivosti Krízového strediska Kežmarok. Návrh podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou z dôvodu, že rodina obýva sociálny byt, že bytové podmienky sú na veľmi nízkej úrovni, že v rodine absentujú základné potravinové články, výživa pre najmenšie deti je nedostatočná, najmladšie dieťa – I. po prepustení z nemocnice kleslo na váhe, neprospieva, je hospitalizovaná na detskom oddelení nemocnice. Ďalej uviedli, že všetky školopovinné deti sa dopúšťajú záškoláctva, rodičia sú opakovane stíhaní a odsúdení a čakajú na nástup nepodmienečného trestu. Uložený dohľad v konaní pod sp. zn. 6P/231/2017 nesplní svoj účel. Tento bol uložený uznesením zo dňa 21.11.2017.

Následne v konaní pod sp. zn. 8P/93/2019 bolo maloletým deťom obžalovaných - A. B., A. B., J. D., M. B., N. B., M. B. a I. B. uložené uznesením zo dňa 15.11.2018 výchovné opatrenie v špecializovanom zariadení Lienka, Veľké Kapušany najdlhšie na 6 mesiacov.

Uvedené výchovné opatrenie bolo zrušené uznesením sp. zn. 6P/87/2019 zo dňa 21.5.2019 a maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti rodičov a nad ich výchovou bol určený dohľad.

Uznesením zo dňa 31.3.2022 sp. zn. 8P/172/2021 boli maloleté deti A. B., A. B., J. D., M. B., N. B., M. B. a M. D. zverené do náhradnej osobnej starostlivosti J. B., rodičia boli zaviazaní platením výživného a bol rušený dohľad uložený nad výchovou maloletých detí v konaní sp. zn. 6P/87/2019.

A. D. E., všeobecný lekár pre deti a dorast, vo svojej správe uviedla, že maloletá I. mala prvú poradňu v januári 2018, následne boli deti odobraté a maloletá nebol v jej starostlivosti až do 18.6.2019, kedy sa vrátila domov, mala všetky očkovania a preventívne prehliadky. I. potom ošetrovala dňa 2.12.2019 na APS, kde prišla s otcom a sestrou J.. Dieťa bolo veľmi špinavé, zapáchalo, bolo podvýživné, malo opuchnuté nožičky, bola odoslaná na detské oddelenie pre zanedbanie starostlivosti rodičov o dieťa vo všetkých smeroch – v oblasti výživy, hygieny, zdravotnej starostlivosti. Dňa 21.1.2020 zdravotnú dokumentáciu maloletej odoslala detskej lekárke do Medzilaboriec. Záverom uviedla, že obžalovaní ako rodičia nevytvárajú deťom vhodné domáce prostredie, nerešpektujú doporučenia a zanedbávajú starostlivosť o deti.

Vranovská nemocnica, a.s. v prijímacej správe zo dňa 17.1.2020 uviedla, že maloletá bola privezená RLP, ktorú privolali sociálni pracovníci, dieťa bolo pri príjme ustráchané, dehydratované, podchladené, kašľalo, na oboch nohách malo opuchy, čo pripisujú hladovaniu a na ľavom a pravom líci bol prítomný hematóm, pričom dňa 18.12.2019 bolo dieťa prepustené z detského oddelenia v dobrom stave. V rámci diagnózy uviedli, že sa jedná u maloletej o akútnu bronchitídu, proteínovo-energetickú podvýživu, dehydratáciu, lokalizovaný opuch a zapareniny. Správu podali aj dňa 10.2.2020 v ktorej uviedli, že prvá hospitalizácia maloletej z celkových troch bola od 30.01.2018 do 12.02.2018, po ktorej dieťa bolo umiestnené v detskom domove, druhá hospitalizácia nasledovala od 02.12.2018 do 18.12.2018, kedy dieťa bolo odoslané z pohotovostnej služby, pri príjme bolo dieťa ustráchané, na ľavom líci malo modrinu staršieho dátá, dieťa bolo dehydratované, vyhladované a na dolných končatinách malo prítomné

opuchy. Rodičia sa počas hospitalizácie o dieťa nezaujímali a po výzve si prišli po dieťa o dva dni. Tretia hospitalizácia maloletej bola od 17.01.2020 do 21.01.2020, kedy na základe podnetu sociálnych pracovníkov bolo dieťa pomocou RZP priamo privezené na detské oddelenie. Pri prijíme bolo dieťa ustráchané, uzímené, dehydratované, za mesiac od poslednej hospitalizácie schudlo 580 gramov. Na oboch líkach malo prítomné hematómy staršieho dáta. Na dolných končatinách opäť prítomné opuchy a vo vlasoch vši. Aj v tomto prípade dieťa, tak ako aj pri druhej hospitalizácii stravu tolerovalo bez ťažkostí, opuchy po zavedení bielkovín v strave postupne spontánne ustúpili a dieťa na hmotnosti prospievalo.

Centrum pre deti a rodiny Medzilaborce uviedlo vo svojej správe zo dňa 17.4.2020, že I. e veľmi milá, nemá problém nadviazať kontakt aj s cudzími ľuďmi, na nové prostredie sa adaptovala, veľmi dobre a bez problémov. Pri prijatí neprejavovala žiadne emócie, bola apatická, toho času je viditeľná zmena. I. behá, kričí, smeje sa, vydáva zvuky, prejavuje radosť, ak je nespokojná aj hnev, v jedle nie je príberčivá, spí dobre. Aktuálny psychomotorický vývin mierne zaostáva, telesný vývin je primeraný veku. Rodičia ani nikto z príbuzných I. žiadnym spôsobom nekontaktujú.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva vo svojej správe uviedol, že mu nebolo hlásené odmietnutie očkovania u maloletej I. B..

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou vo svojej správe uviedol, že obžalovaná bola vyradená z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 15.10.2018, o čom doložili aj potvrdenie, z úradu poberala rodičovský príspevok a prídavky na deti boli vyplácané prostredníctvom osobitného príjemcu – obce D. F. G. a to z dôvodu záškoláctva a nevyužívania prídavku na určený účel. Obžalovanej bolo uložené výchovné opatrenie. Obžalovaná poberá z úradu dávku pomoci v hmotnej núdzi. Obžalovaný bo tiež vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 23.4.2019, z dôvodu nedostatočného vzdelanie mu nebolo ponúknuté pracovné miesto a je spoločne posudzovanou osobou pri poskytovaní dávky v hmotnej núdzi, ktorá je poskytovaná obžalovanej. Jednotlivé obdobia o vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie u obžalovaných vyplývajú z potvrdenia, ostatná evidencia bola u obžalovaného od 19.9.2018 do 22.4.2019 a u obžalovanej od 11.4.2018 do 14.10.2018. Obžalovaný bol vyradený z evidencie dňa 21.5.2018 z dôvodu nástupu do výkonu trestu odňatia slobody, dňa 23.4.2019 z dôvodu, že sa nedostavil na úrad práce v stanovenom termíne. Z potvrdení o poberaní dávky v hmotnej núdzi za jednotlivé roky vyplýva suma vyplácaná v jednotlivých mesiacoch obžalovanej. Skutočnosť o poberaní prídavku na dieťa a to na v roku 2020 osem maloletých detí vrátane I. vyplýva z predmetných potvrdení. Rovnako aj skutočnosť o poberaní rodičovského príspevku obžalovanou ako aj skutočnosť, že obžalovaná je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi. Dňa 31.10.2018 bola obžalovaná vyradená z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu, že predčasne skončila účasť na aktívnych opatreniach trhu práce.

Ostatnú správu podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny dňa 9.5.2023. Opäť uviedli, že z družného vzťahu obžalovanej a obžalovaného pochádza deväť detí už vrátane M., nar. XXXX. Rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 8P/172/2021 boli maloleté deti B. a D. M. zverené do náhradnej osobnej starostlivosti tety mal. detí - J. B.. V čase podania správy podľa ich vedomostí obžalovaný pracoval na trvalý pracovný pomer v spoločnosti K., kde jeho odmena predstavovala okolo 500 eur. Obžalovaná bola nezamestnaná a v čase podania správy v siedmom mesiaci tehotenstva so stanoveným termínom pôrodu na júl 2023. K náhradnému rodičovi J. B. uviedli, že táto býva vo vedľajšom vchode, kde domácnosť je zariadená účelovým nábytkom a vedená na primeranej úrovni, v domácnosti je zavedená elektrická energia a prívod vody. Menovaná žije so svojim manželom D. B., ktorý je bratom obžalovaného. Starostlivosť zo strany J. B. maloletým deťom je poskytovaná na dobrej úrovni a plní svoj účel. Maloleté deti okrem M. C. M. sa však často zdržiavajú v domácnosti rodičov. Výchovné problémy sa vyskytujú najmä u starších detí, ktoré nerešpektujú náhradného rodiča, ale nerešpektujú ani svojich biologických rodičov. Rodina je naďalej monitorovaná a opatrenia v rodine prijíma aj Centrum pre deti a rodiny DRak Prešov, pričom cieľom spolupráce je poskytovanie odborného sociálneho poradenstva a edukácia zameraná na oblasť rozvoja rodičovských zručností a schopností, pomoc pri vytváraní vhodných podmienok pre možný návrat maloletých detí do domáceho prostredia a stabilizáciu sociálneho fungovania rodiny a vedeniu rodičov k zodpovednému rodičovstvu. Ku dňu podania správy úrad konštatoval, že doposiaľ nepodal návrh na zverenie maloletých detí do starostlivosti rodičov a takýto návrh nepodali ani rodičia.

Sociálna poisťovňa, pobočka Vranov nad Topľou k obžalovaným uviedla, že ani jeden z nich nie je poberateľom dávky v nezamestnanosti ani dôchodkovej dávky, obžalovaná C. D. nebola evidovaná v registri poistencov a sporiteľov dôchodkového sporenia ani ako samostatne zárobkovo činná osoba. Obžalovaný A. B. bol evidovaný ako zamestnanec v spoločnosti P. M. od 3.9.2019 do 5.11.2019 a od 19.5.2020.

Skutočnosť o zamestnaneckom pomere potvrdila aj Spoločnosť Unibau SK s.r.o., obžalovaný bol v spoločnosti zamestnaný na základe dohody o vykonaní práce ako pomocný robotník, počas trvania pracovného pomeru od 3.9.2019 do 5.11.2019 a od 19.5.2020 do 15.7.2020 bol dochvilný, prispôsobivý, pracoval v rámci svojich možností a jeho dochádzka bola štandardná. Predložili aj predmetné dohody o vykonaní práce a dohody o ich ukončení ako aj výplatné listiny, podľa ktorých zarobil obžalovaný len rádo niekoľko desiatok eur.

Na pojednávaní dňa 12.7.2022 obžalovaný B. predložil súdu pracovnú zmluvu so spoločnosťou JUASO EU s.r.o., na základe ktorej bol zamestnaný ako pracovník spracovania a likvidácie odpadu a výplatné pásky za mesiace máj až jún 2022 o poberaní mzdy a daňového bonusu.

Obec D. F. G. v správe zo dňa 17.4.2020 uviedla, že obžalovaná D. bola v tom čase v 7 mesiaci tehotenstva, že jej majetkové pomery sú veľmi zlé, nevie vôbec hospodáriť, zanedbáva deti, ktoré sú ustavične hladné, špinavé a v čase chodenia do škôl zanedbávali povinnú školskú dochádzku. Domácnosť je zanedbaná, sú odpojený od dodávky pitnej vody a elektriny a kúria palivovým drevom v piecke. Q. A. v tom čase nepracoval, mal vykonať trest povinnej práce. V období, keď s nimi žila I., majú vedomosť, že dieťa bolo psychicky a emočne týrané, dávali do kúta, kde musela celý deň stáť v tme, nikto ju nesmel zobrať na ruky, bola hladná a kvôli podvýžive skončila aj v nemocnici, odkiaľ majú informácie, že bola veľmi špinavá. Vždy, keď rodinu navštívili, dieťa bolo uplakané, ustráchané a hneď chcelo ísť preč, pýtalo sa na ruky. Hlásenia dostávali každodenne od občanov rómskej osady, ktorí sa báli o existenciu dieťaťa.

V správe zo dňa 28.7.2020 obec uviedla, že obžalovanej sa dňa 28.5.2020 narodila dcéra M.. Rodina je vedená v evidencii problémových do roku 2012. Opakované podnety prichádzali zo strany ošetrojúcej detskej lekárky A. E. a terénnych pracovníčok. Domácnosť je zanedbaná, zariadená najnevýhnutnejším nábytkom, sociálne zariadenie nefunguje, výživa detí je nepostačujúca. Opätovne uviedli skutočnosti ohľadom maloletej I. s tým, že 16.1.2020 bolo podané na sociálnu kuratelu oznámenie, že rodičia tvrdia, že dieťaťá nie ich, že bolo zamenené, že do príchodu z nemocnice sa správanie voči maloletej I. výrazne zhoršilo.

Podľa výpisu z evidencie priestupkov Ministerstva vnútra SR obžalovaný A. B. a rovnako ani obžalovaná C. D. nemajú záznam o priestupku.

Skutočnosti o trestných stíhaniach a skorších odsúdeniach obžalovaných vyplývajú aj z predmetných trestných spisov.

V konaní sp. zn. 2T/70/2020 bola na obžalovaných obžaloba podaná dňa 11.8.2020 a to pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, následne bolo vo veci rozhodnuté trestným rozkazom zo dňa 27.8.2020, ktorým bol obom obžalovaným doručený dňa 18.9.2020 a prokurátor proti nemu podal odpor. Rozhodnuté bol následne rozsudkom zo dňa 16.12.2021, ktorým boli obžalovaní uznaní za vinných zo žalovaného prečinu a obom bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Konania sa dopustili vo vzťahu k synovi A. B., ktorý vymeškal 128 neospravedlnených vyučovacích hodín.

Proti obžalovanému A. B. sa viedlo konanie aj pod sp. zn. 1T/27/2022 a to pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona, keďže nezabezpečil dochádzku do školy svojho maloletého syna A. B. v období od 2.9.2021 do 10.2.2022. Bol mu uložený rozsudkom zo dňa 2.3.2023 trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace nepodmienečne so zaradením pre jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Pod sp. zn. 1T/84/2018 bola taktiež na obžalovaných podaná obžaloba pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona, uznaní za vinných boli trestným rozkazom zo dňa 30.11.2018, obom bol uložený trest povinnej práce vo výmere 300 hodín a povinnosť zabezpečovať riadnu dochádzku maloletej J. D. do školy. Konania sa dopustili tým, že nezabezpečili riadnu dochádzku do školy svojich maloletých detí J. D. a A. B..

V konaní pod sp. zn. 12T/94/2017 boli obžalovaní trestným rozkazom zo dňa 20.11.2017 uznaní za vinných z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, konania sa tentokrát dopustili nezabezpečením riadnej dochádzky do školy maloletých detí J. D., A. B., A. B. a J. D., čím ich úmyselne vydali nebezpečenstvu spustnutia, keďže im umožnili viesť záhaľčivý život a to po dlhší čas a na viacerých osobách. Obom bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, obžalovanému B. vo výmere 9 mesiacov a obžalovanej D. vo výmere 6 mesiacov, pričom obaja boli zaradení pre výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Obžalovaný B. bol podmiennečne prepustený z výkonu trestu dňa 18.9.2018.

Obaja obžalovaní boli uznaní za vinných z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona aj v konaní sp. zn. 12T/119/2016 a to rozsudkom zo dňa 31.8.2016 a to za konanie vo vzťahu nedochádzke J. D., obom boli uložené tresty odňatia slobody s podmiennečným odkladom ich výkonu s probačným dohľadom a to obžalovanému B. 8 mesiacov a skúšobnou dobou 24 mesiacov a obžalovanej D. 6 mesiacov a skúšobnou dobou 18 mesiacov a obom bola uložená aj povinnosť zabezpečovať riadnu dochádzku mal. J. D. do školy.

Aj v konaní ešte pod sp. zn. 12T/121/2015 boli obaja obžalovaní boli uznaní za vinných z prečinu ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona a to za konanie vo vzťahu nedochádzke J. D., obom boli uložené tresty povinnej práce vo výmere po 100 hodín a povinnosť zabezpečovať riadnu dochádzku mal. J. D. do školy.

Ešte v konaní pod sp. zn. 2T/37/2013 boli obžalovaní uznaní za vinných z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona a to rozsudkom zo dňa 3.4.2013 na tom skutkovom základe, že od 21.1.2003, kedy sa im narodilo prvé dieťa ako zákonní rodičia maloletých J. D., A. B. a M. B. zanedbávali zákonnú povinnosť zaopatrovať svoje deti tým, že s maloletými neabsolvovali povinné lekárske prehliadky a zanedbávali ich povinné očkovania. Uložený bol obom trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov s podmiennečným odkladom jeho výkonu pri stanovení skúšobnej doby 18 mesiacov a povinnosť riadne zabezpečovať zdravotnú starostlivosť uvedeným maloletým deťom.

Z odpisu registra trestov vyplývajú skutočnosti o uvedených odsúdeniach ako aj skutočnosť, že vo vzťahu k odsúdeniam pod sp. zn. 2T/37/2013, 12T/121/2015 a 12T/119/2016 sa na obžalovanú hľadí akoby nebola odsúdená a u obžalovaného A. B. nastali účinky zahladenia odsúdenia vo vzťahu k odsúdeniam pod sp. zn. 2T/37/2013, 12T/121/2015, 12T/119/2016.

Podľa lustrácie v Registri obyvateľov obžalovaní boli ku dňu podania obžaloby dňa 22.9.2020 rodičmi detí A. B., nar. XXXX, J. D., nar. XXXX, A. B., nar. XXXX, J. D., nar. XXXX, M. B., nar. XXXX, N. B., nar. XXXX, M. B., nar. XXXX, I., nar. XXXX a M., nar. XXXX.

Z lustrácie v databáze súdov boli zrejmé konania vedené proti obžalovaným nielen v trestnom konaní ale aj vo veciach starostlivosti o ich maloleté deti.

Podľa správy Ústavu na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody obžalovaná bola dňa 10.4.2020 prepustená z výkonu trestu odňatia slobody na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, pretože bola matkou dieťaťa mladšieho ako 1 rok. Obžalovaný vykonával trest od 4.4.2018 do 18.9.2018, kedy bol podmiennečne prepustený, bol aj pracovne zaradený a nahlásil svoju vyživovaciu povinnosť na svoje maloleté deti. Pripojili k správe aj hodnotenie obžalovaného k rozhodovaniu o jeho podmiennečnom prepustení s odporúčaním na podmiennečné prepustenie s dohľadom.

K otázke viny súd uvádza.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že obžalovaní A. B. a C. D. sú biologickými rodičmi maloletej I. B., nar. XX.X.XXXX.

K skutkovej podstate trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby súd uvádza.

Ustanovením § 208 Trestného zákona sa poskytuje ochrana pred domácim násilím bez rozdielu či ide o muža alebo ženu alebo o dieťa. Musí ísť o takú formu týrania, ktoré spôsobuje fyzické alebo psychické utrpenie. Týranie spočíva v surovosti a táto surovosť má častokrát aj prvky určitej trvalosti. Dlhšie trvanie môže byť v niektorých prípadoch nahradené intenzitou.

Blízkymi osobami v zmysle § 127 ods. 4 Trestného zákona sú mimo iných príbuzní v priamom pokolení a teda aj dieťa rodičov.

„Týranie blízkej a zverenej osoby v zmysle § 208 ods. 1 TZ sa rozumie také zlé nakladanie so zverenou alebo blízkou osobou, ktoré sa vyznačuje hrubším stupňom necitlivosti a bezohľadnosti s určitým trvaním. Nevyžaduje sa, aby u blízkej alebo zverenej osoby vznikli následky na zdraví, ale musí ísť o také konanie, ktoré týraná osoba pre jeho hrubosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké príkorie“ (R 20/1984-I).

Pri základnej skutkovej podstate trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona má súd za to, že pojem „týranie“ zahŕňa, aby konaním páchatel'a došlo k spôsobeniu následku vo forme fyzického alebo psychického utrpenia, nie je a nikdy to nemôže byť len jednorazové či osamotené konanie, ktoré pozostáva napríklad z ojedinelého fyzického či verbálneho útoku na poškodenú osobu. Musí ísť o trvalejšie (sústavnejšie) konanie, ktoré sa opakovane vyznačuje určitým hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním, či správaním a tým, že sa pravidelne opakuje, spôsobuje poškodenej osobe psychické, prípadne aj fyzické útrapy. Podstatou týrania je, že ide o určitý čas trvajúce zlé zaobchádzanie, ktoré spravidla pozostáva z rôznych útokov proti týranej osobe, pričom sa jedná o útoky, tak ako sú uvedené v písmenách a) až e) Trestného zákona.

Kvalifikačným hľadiskom následku trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby vo forme fyzického alebo psychického utrpenia je jeho hromadnosť či trvalosť, teda to, že útoky sú opakované (či sústavné) a práve táto opakovanosť spôsobuje fyzické či psychické utrpenie poškodenej osoby, ktoré nie je celkom krátkého, prechodného charakteru.

Týranie nie je a nikdy nemôže byť len jednorazové konanie, ktoré pozostáva napríklad len z ojedinelých nadávok, či urážok, prípadne len z ojedinelého útoku na poškodenú osobu. Musí ísť o trvalejšie (sústavnejšie konanie), ktoré sa opakovane vyznačuje určitým hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním, či správaním a tým, že sa pravidelne opakuje, spôsobuje poškodenej osobe psychické, prípadne aj fyzické útrapy, tak ako to už súd uviedol aj vyššie.

Týranie sa preto vyznačuje určitou hromadnosťou útokov voči poškodenej osobe, medzi ktorými môže byť určité časové obdobie, keď páchatel' neútočí, teda na naplnenie pojmu týranie nie je nutné, aby páchatel' útočil neustále (každý deň). Na druhej strane ale je potrebné si uvedomiť, že určitá hromadnosť útokov, či dlhšiu dobu trvajúce (sústavné) útočenie obvineného je znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko práve takéto konanie je podstatou uvedeného trestného činu.

Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že v období od narodenia maloletej do dňa 17.1.2020, vyjmúc obdobie od 5.2.2018 do 23.5.2019, kedy bola maloletá obžalovaným ako rodičom odňatá z osobnej starostlivosti vtedy z dôvodu výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody, sa teda obžalovaní konania tak ako bolo popísané v obžalobe dopustili, pričom súd vzhľadom na závery znaleckého posudku do skutkovej vety doplnil aj konanie obžalovaných spočívajúce v tom, že maloletej boli spôsobené popáleniny. Teda súd mal za preukázané, že obžalovaní ako rodičia, ktorí v zmysle Zákona o rodine sú povinní zabezpečovať v rámci výkonu rodičovských práv a povinností sústavnú

a dôslednú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, si túto svoju povinnosť neplnili.

Tieto skutočnosti mal súd za preukázané najmä z lekárskejších správ týkajúcich sa hospitalizácii maloletej I., v ktorých bol popísaný stav maloletej v akom bola prijatá na hospitalizácie, ale aj zo znaleckého posudku, v ktorom sa znalkyňa podrobne vyjadrovala k stavu maloletej v rôznych časových obdobiach, ale v neposlednom rade aj z výpovedi svedkov a to najmä A. J. a B. I., ktoré v rodine vykonávali činnosť v rámci terénnej sociálnej práce a z tohto titulu aj spolupracovali so sociálnou kuratelou ale v neposlednom rade aj z rozhodnutí vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú.

Obžalovaní teda nezabezpečovali maloletej vhodnú osobnú a zdravotnú starostlivosť, museli maloletú trestať, neprejavovali jej lásku a nezabezpečovali jej osobnú starostlivosť aj pokiaľ sa týka zdravia a výživy, keďže jej nebola poskytovaná strava v dostatočnej kvantite ale ani kvalite, kde túto skutočnosť mal súd za preukázanú najmä z lekárskejších správ týkajúcich sa hospitalizácii maloletej I. ale aj znaleckého posudku, kde bola konštatovaná ťažká podvýživa 3. stupňa, dôsledkom čoho boli u maloletej aj opuchy dolných končatín, čo zapríčinilo, že maloletá sa nevedela pohybovať, stále padala a zanedbávali jej hygienu.

Obaja obžalovaní spáchanie skutku od začiatku konania proti ich osobe popierali, ich obrana spočívala v tom, že obaja sa riadne o maloletú starali, zabezpečovali jej všetko ako ostatným ich deťom. Skutočnosti, ktoré vyplynuli či už z výpovedi svedkov, alebo aj z listinných dôkazov a znaleckého posudku vysvetľovali napr. tým, že nedovolili ju brávať na ruky, lebo chceli, aby sa naučila chodiť, že jesť nechcela, lebo sa dusila. Že si mohla zobrať jedlo zo stola ak bola hladná, že ich maloletá odmietala, nebola na ich zvyknutá a nevedela ani po rómsky, že stále plakala, čo obťažovalo najmä obžalovaného, ktorý si chcel večer po práci oddýchnuť. Obaja jednoznačne popreli, žeby maloletú I. nejakým spôsobom týrali.

Ako už bolo uvedené vyššie, súd mal napriek tomu za preukázané, že obžalovaní sa skutku dopustili, kde poukazuje najmä na výpoveď svedkyne A. J., ktorá jednoznačne uviedla, že ako terénna sociálna pracovníčka s rodinou obžalovaných pracuje už dlhšie, že rodinu navštevovala minimálne dvakrát v týždni, že z prístupu obžalovaných ako rodičov k maloletej bolo vidieť, že od maloletej mali odstup, že maloletá stále stála v kúte, že v jej prítomnosti sa vždy žiadala k nej na ruky. Taktiež uviedla, že maloletá I. bola veľmi vychudnutá, že nevládala ani stáť na nohách, že často plakala, ktorú skutočnosť potvrdili aj ostatní svedkovia, že I. bola špinavá. Tiež sa vyjadrila v tom zmysle, že aj keď to bolo maloleté dieťa, aj podľa názoru súdu už do určitého rozsahu primerane veku a vývinu vníma správanie okolia a ľudí, že teda ani po psychickej stránke nebola maloletá na tom dobre. V rámci výkonu terénnej sociálnej práce rodinu navštevovali, s rodinou pracovali, na rodičov – obžalovaných apelovali, aby sa o deti riadne starali, chceli im pomôcť, ale bohužiaľ zo strany obžalovaných ako rodičov tam nebola na takýto prístup žiadna odozva.

Je pravdou ako na to poukazovala obhajoba, že žiaden zo svedkov, možno mimo dcéry obžalovaných Klaudie, nebol priamym svedkom v tom zmysle, žeby žil s obžalovanými a maloletou v spoločnej domácnosti a bezprostredne vnímal správanie sa obžalovaných k maloletej, resp. aj samotné nejaké útoky, konania, ktorých sa voči nej dopustili. No v tomto kontexte je potrebné poukázať na závery znaleckého posudku, ktoré objektivizujú stav maloletej v čase jednotlivých hospitalizácii vrátane ostatnej dňa 17.1.2020.

Svedkyňa Konečná mimo iného tiež uviedla, že problém, alebo určitý zlom, pokiaľ sa týka správania obžalovaných k maloletej a citového odstup, ktorý voči nej uplatňovali, nastal v dôsledku tej skutočnosti, že obžalovaní, resp. najmä obžalovaná tvrdili, že maloletú I. počas hospitalizácie v nemocnici vymenili a teda, že maloletá I. nie je ich biologické dieťa. Určitý rozsah starostlivosti poskytovala maloletej jej sestra a dcéra obžalovaných Klaudia.

Súd poukazuje aj na výpoveď svedkyne B. I., ktorá je rovnako ako svedkyňa Konečná terénnou sociálnou pracovníčkou už od roku 2005, rovnako potvrdila, že sa rodine obžalovaných venujú dlhodobo, potvrdila, že maloletá veľmi plakala, čo uviedla aj na základe toho, že je aj susedou obžalovaných a plač maloletej počula, modriny na nej nevidela, no popísala tiež správanie obžalovaných k maloletej.

Ďalšia svedkyňa K. L. vypovedala, že len od detí vedela, že I. stále plače, že stojí v kúte a že keď bola dvakrát u obžalovaných na návšteve, tak sama bola svedkom toho, že maloletá nechcela ísť k matke – obžalovanej, skôr išla k otcovi a že obžalovaná jej sama hovorila, že I. v nemocnici vymenili.

Skutočnosti o častom plakaní maloletej potvrdila vo svojej výpovedi aj svedkyňa C. B., hovorila až o akomsi náreku, maloletú barboru počula plakať každý deň a aj keď plakali aj iné deti obžalovaných, toto bol iný plač.

Tiež súd poukazuje na výpoveď svedka A. K. I., ktorý pracoval v komunitnom centre v obci D. F. G., ktorý prichádzal do kontaktu s rodinou obžalovaných či už v rámci činnosti komunitného centra, ktorej sa zúčastňovali deti obžalovaných, ale tiež uviedol, že rodinu obžalovaných aj osobne navštevoval, mal vedomosť, že v rodine žije aj maloletá I.. K výpovedi tohto svedka podľa súdu možno konštatovať, že tento sa snažil vypovedať a odpovedať na otázky veľmi takticky, obozretne, uviedol, že on sám si nevšimol, žeby bol ohľadom maloletej I. nejaký problém, že mnohé z vecí, ktoré aj uviedol v prípravnom konaní, keď bol vyzvaný na odstránenie rozporov v jeho výpovedi, že sa teda len dozvedel z počutia.

Čo sa týka výpovede dcéry obžalovaných J. J., ale aj ostatných, ktorí sú v akomkoľvek príbuzenskom či bližšom alebo vzdialenejšom s obžalovanými a skutočnosťami nimi uvádzanými, je podľa súdu pochopiteľné, ak v rámci svojej výpovede uvádzali určité okolnosti najmä v snahe obžalovaným nejakým spôsobom nepriťažiť a to aj berúc do úvahy pomery či zvyklosti komunity, v ktorej žijú, preto podľa názoru súdu niektoré okolnosti uvádzali účelovo, ale len so zámerom ak už nie pomôcť, tak aspoň neuškodiť obžalovaným viac ako je to nevyhnutné.

Opätovne súd vo vzťahu k záveru o spáchaní žalovaného zločinu obžalovanými poukazuje na závery znaleckého posudku MUDr. Grochovej, ktorá sa v posudku podrobne zaoberala zdravotným stavom maloletej I. aj vo vzťahu k jej skorším hospitalizáciám, nielen ostatnej zo dňa 17.1.2020. Prvýkrát bola maloletá hospitalizovaná už od 30.1.2018, teda asi dva týždne po narodení, pričom v čase prepustenia po pôrode dňa 25.1.2018 bola maloletá v dobrom zdravotnom stave, no už dňa 30.1.2018 pri hospitalizácii na detskom oddelení bol konštatovaný jej zhoršený zdravotný stav, maloletá bola špinavá, telesná teplota bola znížená, boli tam známky straty telesnej tekutiny, ktoré zhoršenie zdravotného stavu bolo spôsobené nedostatočnou podávanou stravou alebo nesprávnou prípravou tejto stravy. Nielen z posudku ale aj z ďalších oboznámených listín aj z rozhodnutí, ktorými bolo vo vzťahu k maloletej súdom rozhodované a na základe ktorých bola umiestňovaná do náhradnej starostlivosti alebo potom opäť vrátená do osobnej starostlivosti rodičov - obžalovaných vyplýva, že maloletá napr. v zariadení v Kežmarku prosperovala hmotnostne, netrpela podvýživou, správny bol aj psychomotorický vývin maloletej, táto absolvovala aj všetky potrebné odborné vyšetrenia, dňa 16.4.2019, keď sa vrátila do rodiny chodila, bola spokojná, prospievala, no opäť po návrate do biologickej rodiny nasledovala ďalšia hospitalizácia a to od 2.12. do 18.12.2019 a znova bol konštatovaný zhoršený zdravotný stav maloletej, opäť znížená telesná teplota, znížená hmotnosť, chabý podkožný tuk, modriny na ľavom líci, na chrbte vrytá špina do kože, na pravej nohe ohraničená biela škvrna staršieho dátá, ku ktorej sa znalkyňa podrobne vyjadrila, prečo ju možno hodnotiť ako jazvu po popálení cigaretou, boli u maloletej zistené vyrážky, zápal kože, psychomotorický vývin bol vtedy primeraný, no konštatovaný bol opuch na chrbáte nôh, známky straty telesnej tekutiny, teda opäť po cca piatich mesiacoch po návrate maloletej do rodiny, k obžalovaným, opäť bol konštatovaný a zistený nie dobrý zdravotný stav maloletej s tým, že prepustená bola 18.12.2019 a ďalšia hospitalizácia už teda bez návratu do rodiny vrátane odňatia maloletej z osobnej starostlivosti rodičov bola dňa 17.1.2020, teda opäť krátky čas cca štyroch týždňov, kedy došlo v prostredí a pri poskytovaní osobnej starostlivosti maloletej obžalovanými ako rodičmi k stavu, ktorý si vyžiadal hospitalizáciu maloletej.

Na základe týchto skutočností možno teda konštatovať, že v obdobiach, v ktorých bola maloletá v osobnej starostlivosti obžalovaných, jej nebola poskytovaná dostatočná výživa a to ani po kvalitatívnej ani kvantitatívnej stránke, starostlivosť o hygienu maloletej bola nedostatočná, bola konštatovaná u maloletej podvýživa 3. stupňa, obžalovaní s ňou nenavštevovali detského lekára, bol konštatovaný hematóm, pričom znalkyňa podrobne vysvetlila, prečo je takmer vylúčené, aby si tieto poranenia maloletá spôsobila sama a teda, že boli spôsobené pravdepodobne bitím. Všetky tieto skutočnosti vrátane tých, ktoré vyplynuli najmä z výpovedí svedkov dovoľujú súdu prijať záver o vine obžalovaných, keďže práve tými to bola vyvrátená aj ich obrana, že o maloletú sa riadne starali.

K výroku o treste súd uvádza.

Súd pri rozhodovaní o treste vychádzal zo základných zásad ukladania trestov uvedených v § 34 Trestného zákona, pričom prihliadol najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Pri úvahách aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovaného, jeho zavinenie, následok, pohnútku, osobu, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, vychádzal súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu. Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatel'om trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchova k riadnemu životu) a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatel'om, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a.

Trestnoprávna náuka popisuje a rozoznáva viacero účelov trestných sankcií, najmä účel smerujúci k uloženiu zaslúženého trestu ale aj účel zameriavajúci sa na dôsledky trestu. Medzi takéto patrí napríklad odstrašenie (teda individuálna a generálna prevencia), rehabilitácia páchatel'a v zmysle jeho výchovy, nápravy, jeho spoločenská izolácia (teda znemožnenie, zabránenie mu páchať ďalšiu trestnú činnosť, reštitúcia (teda obnova, náprava narušených, poškodených vzťahov medzi páchatel'om a obeťou a celou spoločnosťou). V moderných systémoch justície sa tieto účely obvykle vzájomne kombinujú. Pri ukladaní trestu je potrebné zohľadniť jednak potrebu spravodlivého postihu v reakcii na protispoločenské konanie páchatel'a, ako aj potrebu zabezpečenia bezpečnosti občanov a majetku pred nebezpečnými páchatel'mi, dosiahnutie prevýchovy páchatel'a (pokiaľ je možná) ako aj zjednať nápravu po spáchanom čine. No pri ukladaní trestu v konkrétnom prípade však rozličné účely môže byť vo vzájomnom konflikte. Trestný zákon v ust. § 34 neurčuje hierarchiu tam uvedených účelov trestu a ani z ďalších ustanovení Trestného zákona nevyplýva, žeby u určitých skupín trestu bolo potrebné primárne sledovať alebo zohľadňovať konkrétny účel trestu a preto za takejto situácie je potrebné nájsť ospravedlnenie pre zásah do základných práv a slobôd jednotlivcov pri výkone trestnej justície interpretáciou princípov a základných zásad pre ukladanie trestov.

Každé ukladanie trestu musí prísne sledovať a rešpektovať princípy proporcionality a ultima ratio (subsidiarity prísnejšej trestnej sankcie) a to platí podľa názoru súdu aj v prípade, žeby v konkrétnom prípade vzhliadol, že niektorý z dôsledkových účelov trestu – napr. odstrašenie potenciálnych páchatel'ov, vyžaduje citelnejší trest pre odsúdeného, resp. trest viac obmedzujúci jeho základné práva a slobody.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadať, patria napr. spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, miera zavinenia, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatel'a, pomery páchatel'a (majetkové, osobné, rodinné pomery, zdravotný stav páchatel'a a jeho rodiny) či možnosť jeho nápravy.

Tak ako pri rozhodovaní o vine i pri rozhodovaní o treste sa vnútorné presvedčenie súdu vytvára na základe logického úsudku, na zodpovednom a starostlivom zhodnotení každej z jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach a v súhrne. Len dôsledné a dôkladné poznanie veci a všetkých okolností prípadu umožňuje, aby súd v zmysle zásad voľného uváženia, objektívnosti a diferencovanosti rozhodol o spravodlivej výmere konkrétneho trestu.

Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie tak núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupu súdu pri rozhodovaní o treste.

Je totiž neospravedliteľné, aby právo páchatela na primeraný trest zodpovedajúci jeho trestnému činu bolo obetované kolektívnemu spoločenskému záujmu bezpečnosti, pričom zahraničné kriminologické a penologické výskumy navyše celkom presvedčivo preukazujú, že neprimerané sprísňovanie trestnej represie, ktoré obvykle predstavuje produkt emocionálnej a populistickej trestnej politiky, neprispieva k dosiahnutiu žiadneho pozitívneho výsledku v podobe zníženej kriminality, ale jeho jediným preukázateľným efektom sú chronicky preplnené väznice a rastúci index väzenskej populácie.

U žiadneho z obžalovaných súd nezistil poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona a pokiaľ sa týka priťažujúcich okolností, musel obom súd pričítať priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, keďže ukladal trest za viac trestných činov, teda za dva a to za zločin týrania blízkej a zverenej osoby a za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Taktiež súd pričítal priťažujúcu okolnosť podľa písm. m), teda že už bol každý z obžalovaných odsúdený a to berúc do úvahy ich skoršie odsúdenia, u ktorých nenastali účinky zahľadania a neboli povahy, žeby na ne bolo možné neprihliadať.

Vo vzťahu k odsúdeniu pod sp. zn. 2T/70/2020 zasa súd ukladal súhrnný trest, nakoľko obžalovaní sa skutku v tejto veci (od 15.1.2018 do 17.1.2020, vyjmúc obdobie uvedené v obžalobe) dopustili pred oznámením rozhodnutia vo veci sp. zn. 2T/70/2020, keď vydaný trestný rozkaz bol obom obžalovaným doručený dňa 18.9.2020, kedy nastali účinky doručenia trestného rozkazu a v zmysle § 42 ods. 1 Trestného zákona účinky vyhlásenia rozsudku, na čo nemala vplyv ani tá skutočnosť, že došlo následne k zrušeniu trestného rozkazu v dôsledku podaného odporu obžalovaným, no v ďalšom priebehu konania došlo k právoplatnému odsúdeniu za dotknutý trestný čin a to vyššie uvedeným rozsudkom zo dňa 16.12.2021.

Teda súd ukladal súhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona podľa zásad na ukladanie úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Trestného zákona za trestný čin najprísnejšie trestný, ale aj podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, keďže ukladal súhrnný trest aj za skutok z konania sp. zn. 2T/70/2020, pričom jeden z trestných činov je zločin a boli spáchané dvoma skutkami.

Najprísnejšie trestný je zločin týrania blízkej a zverenej osoby a súd ukladal trest pri trestnej sadzbe podľa ods. 1 § 208, ktorá je tri až osem rokov. Pre prečine ohrozovania mravnej výchovy mládeže je trestná sadzba trestu odňatia slobody na odseku 1 až na dva roky.

Teda súd ukladal trest pri prevahe priťažujúcich okolností podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona a zvyšoval dolnú hranicu o 1/3 z rozdielu hornej a dolnej hranice trestnej sadzby (60 mesiacov), 1/3 potom predstavuje 20 mesiacov, teda zvýšená dolná hranica po úprave predstavuje 56 mesiacov, t.j. 4 roky a 8 mesiacov.

Horná hranica trestnej sadzby po úprave podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona po zvýšení o 1/3 z nich najprísnejšie trestného, teda zločinu týrania blízkej a zverenej osoby predstavuje potom 10 rokov a 8 mesiacov (horná zvýšená o 32 mesiacov).

Takto po úprave trestnej sadzby mal súd ukladať trest pri zvýšenej dohnej hranici trestnej sadzby 4 roky a 8 mesiacov a hornej 10 rokov a 8 mesiacov.

Súd v žiadnom prípade nechce znižovať závažnosť konania obžalovaných, najmä berúc do úvahy, že sa jednalo o konanie vo vzťahu k ich maloletému dieťaťu, no uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody aj na dolnej hranici trestnej sadzby by nemusel pôsobiť spravodlivo z titulu svojej neprimeranosti (zásada proporcionality trestu).

A preto súd pri ukladaní trestu použil ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona a trest obžalovaným mimoriadne znížil. Uvedené ustanovenie umožňuje súdu, aby vzhľadom na pomery na strane páchatela, mal možnosť znížiť zákonom uvedenú trestnú sadzbu aj pod dolnú hranicu. Nakoľko v uvedenom prípade dolná sadzba neprevyšuje 5 rokov, uplatnil súd ustanovenie § 39 ods. 3 písm. e) Trestného zákona, podľa ktorého súd pri ukladaní zníženého trestu, nesmie uložiť trest kratší ako 6 mesiacov. V uvedenom prípade teda súd využil ustanovenie § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona a mimoriadne znížil trest u oboch obžalovaných pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby.

V súlade so zásadou individualizácie trestu zákon umožňuje vo výnimočných prípadoch uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu stanovenú v osobitnej časti. Umožňuje tak uloženie primeraného trestu tým páchatelom, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu je možné u ktoréhokoľvek z druhov trestov, ktoré to svojou povahou umožňujú, t. j. u ktorých sa trest vykonáva po určitú dobu – trest odňatia slobody, povinnej práce, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia – a zákon pre ne stanovuje minimálnu (dolnú) hranicu.

Mimoriadne okolnosti vo svojej podstate vyžadujú, aby súd starostlivo a dôkladne zväžil ich povahu. Musí ísť o také okolnosti, ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo sa vyskytujú len v ojedinelých prípadoch.

Pomermi páchatel'a sa rozumejú okolnosti bezprostredne súvisiace s osobou páchatel'a, ktoré nesúvisia s trestným činom a existujú v čase rozhodovania o treste. Nie je vylúčené, aby pomermi páchatel'a bol súhrn viacerých okolností, ktoré by inak samostatne napĺňali znaky poľahčujúcich okolností.

Súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu zisťoval nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatel'a, ale aj prečo považuje uloženie trestu v rámci trestnej sadzby za neprimerané.

V trestnom práve, a to mimoriadne akútne, vystupuje do popredia požiadavka spravodlivosti a požiadavka legality. Z tohto pohľadu pôsobí inštitút mimoriadneho zníženia trestu ako zákonná konkretizácia ústavných princípov vyplývajúcich zo skutočnosti, že Slovenská republika je demokratický a právny štát. V právnom štáte je akcentovaná spravodlivosť, a tá je esenciálne spojená s primeranosťou štátnych zásahov, v tomto prípade s primeranosťou štátom ukladaných trestov.

Trest je prostriedkom na dosiahnutie účelu Trestného zákona, má pôsobiť výchovne na páchatel'a s cieľom individuálnej prevencie a zároveň má vysielat' signál voči ďalším členom spoločnosti - potencionálnym páchatelom, v čom sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti).

Pri ukladaní trestu je potrebné osobu páchatel'a hodnotiť vo všetkých súvislostiach, pričom v rámci hodnotenia osoby páchatel'a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy. Trest musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu, pričom jeho úmernosť okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy.

Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu, pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho vývoja správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitostí so spáchaným trestným činom, vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry.

Vo vzťahu k obom obžalovaným bral súd do úvahy najmä prostredie, v ktorom obžalovaní spolu so svojimi deťmi vrátane maloletej I. žili, resp. aj žijú a v ktorom deťom zabezpečovali starostlivosť.

Zo zabezpečených správ je nepochybné, že sa jedná o marginalizovanú skupinu obyvateľstva, vo vzťahu ku ktorej možno bohužiaľ prijať záver, že sa jedná o prostredie generačnej chudoby. Generačná chudoba alebo tiež kultúra chudoby sa vzťahuje na ľudí, ktorí sú dlhodobo v kontexte okolitej populácie v podštandardnej pozícii. Sú chudobní a iný stav ani nepoznajú, ak to trvá niekoľko generácií, tieto vzorce správania sa odovzdávajú ďalej z rodičov na deti ako kultúrne vzorce. Žijú v nej rodiny, ktoré prenášajú chudobu z jednej generácie na druhú. Majú tendenciu uviaznuť v kruhu generačnej chudoby, ktorá trvá celé politicko-ekonomické éry.

Dôsledkom dlhodobého života v chudobe je okrem materiálnej núdze i oveľa častejšie nabaľovanie sa ďalších následných rizikových faktorov, ako sú problémy v rodine, s bývaním, s chorobami, s patologickými javmi, s kriminalitou. Chudoba kladie pred takýchto ľudí oveľa väčší počet emočných a sociálnych výziev, ako napr. pred človeka v strednej triede. Jeden problém spôsobený chudobou vytvára iný problém, ktorý k chudobe vedie.

V spoločnosti je veľký rozdiel medzi tým, či je chudoba rozptýlená medzi ostatnými zložkami populácie, alebo či je koncentrovaná na jednom mieste a rómske osady sú práve príkladom tej druhej.

Zákon NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o sociálnych službách“) v § 1 pojednáva o tom, že tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovaní sociálnych služieb a kontrolnú činnosť vo veciach sociálnych služieb.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa Zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby (§ 2 ods. 2 písm. h), písm. i).

Zákon o sociálnych službách v ods. 9 § 2 definuje koncentrovanú a generačne reprodukovanú chudobu ako dlhodobo pretrvávajúcu nepriaznivú sociálnu situáciu skupiny fyzických osôb z dôvodu výskytu viacerých negatívnych javov súčasne, ktorými sú najmä vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, hmotná núdza, nízka úroveň vzdelanosti, nedostatočné hygienické návyky, nedostupnosť tovarov a služieb a výskyt sociálno patologických javov s vysokou toleranciou k nim.

Súd žiadnym spôsobom nechce obžalovaných stigmatizovať vyššie uvedením konštatovaním o generačnej chudobe, práve naopak, poukázaním na prostredie, v ktorom žijú a zabezpečujú starostlivosť svojim deťom v tomto kontexte, chce priniesť aj iný pohľad minimálne na ich životnú situáciu, na ich videnie sveta, riešenie problémov, každodenných starostí a zabezpečovania nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných, súd zdôrazňuje ešte raz, že základných životných potrieb a to pokiaľ sa týka ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Vyrastať a žiť v generačnej chudobe, dlhodobý život v biede učí dotknuté osoby úplne iné stratégie a pravidlá a teda, že najdôležitejšie je prežiť dnešok, zahnať hlad či zimu a časť chudobných tento neustály stres kompenzuje nejakým únikom, krikom, cigaretami, alkoholom, dokonca v najhorších prípadoch aj fetovaním.

Ako vyplýva z vyššie uvedených záverov súdu, časť konania obžalovaných spočívala aj v nezabezpečení vhodnej zdravotnej starostlivosti maloletej. Potom v tejto súvislosti aj s konštatovaním o generačnej chudobe rodiny obžalovaných súdu dáva do pozornosti aj tú skutočnosť ako štát túto situáciu rieši, pokúša sa riešiť alebo nerieši.

Ešte v roku 2014 bola Ministerstvom vnútra - Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity prijatá Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR – Práva osôb žijúcich na hranici chudoby. V úvode dokumentu sa uvádza, že chudoba je závažným individuálnym aj spoločenským problémom a zároveň je jednou z prekážok uplatňovania si ľudských práv. Oberá človeka o slobodu a možnosti, vplýva na prítomnosť aj budúcnosť, životné ciele a úspechy. S chudobou je spojené vylúčenie z prístupu k základným právam na bývanie, zdravotnú a sociálnu starostlivosť, vzdelávania, prácu, sociálnu ochranu, ale aj vylúčenie z možnosti participácie na rozhodovaní o veciach verejných. V kapitole Zdravie a životné prostredie dokument konštatuje, že chudoba a nepriaznivé životné podmienky majú priamy vplyv aj na zdravotný stav a zároveň predstavujú jednu z prekážok pre uplatňovanie práva na zdravotnú starostlivosť, preto je nevyhnutným cieľom zvyšovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti a zároveň zvyšovanie životnej úrovne a zlepšovanie životných podmienok, ktoré vedú k zlepšovaniu zdravotného stavu. Pre zaistenie práva na zdravotnú starostlivosť pre všetkých je potrebné vytvoriť mechanizmy finančnej podpory na zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, podporovať rozvoj v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti pre ohrozené skupiny (napr. obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit) a monitorovať a zlepšovať životné podmienky v lokalitách obývaných ľuďmi, ktorí sú postihnutí alebo ohrození chudobou a sociálnym vylúčením.

Je nepochybné, že práve rodina obžalovaných je tou skupinou osôb, vo vzťahu ku ktorej už v roku 2014 bolo deklarované, čo je nevyhnutné vykonať aj z pohľadu poskytovania a zabezpečovania zdravotnej starostlivosti, čo samozrejme dopadá na všetky osoby žijúce v takýchto komunitách a na maloleté deti o to viac, že sú v celom rozsahu odkázané na starostlivosť rodičov, prípadne iných osôb, ktoré

často samé nie sú schopné vzhľadom na podmienky, v ktorých žijú, pri riešení každodenných často pre nich podstatnejších záležitostí, ako by pre nich v danej chvíli bolo či napr. očkovanie, návšteva lekára s respiračným ochorením dieťaťa, ktoré nevyhodnotili možno v tej chvíli ako nevyhnutné.

Všetky tieto skutočnosti ohľadom pomerov, v ktorých obžalovaní spolu s maloletými deťmi žili, súd zobral do úvahy, ako aj tie skutočnosti, že obžalovaní A. B. sa snaží byť zamestnaný, že aj svedkovia, ktorí s rodinou pracovali uvádzali, že bola tam snaha o zlepšenie pomerov.

Nemožno podľa súdu prijať jednoduchý záver a odsúdiť ich len jednoduchým tvrdením, že každý má taký život ako si zariadi, alebo že si za to všetko môžu sami, lebo možno si naozaj človek, ktorý má zabezpečené bývanie, teplo, jedlo, vzdelanie, nevie predstaviť, aké je to práve tieto veci tak dôležité pre každodenný život nemať, že nie je to vždy len na tom samom človeku, že naozaj často uviazne v akomsi kruhu a v určitom okamihu nadobudne pocit, že to nemá žiadne riešenie a východisko a na takúto situáciu rezignuje.

Súd v súvislosti s mimoriadnym znížením trestu poukazuje aj na Dohovor o právach dieťaťa, ktorý nadobudol platnosť dňa 2.9.1990 a ktorého je Slovenská republika signatárom a to na článok 3, v zmysle ktorého pri všetkých akciách týkajúcich sa detí, či už podniknutých verejnými alebo súkromnými inštitúciami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi orgánmi alebo zákonodarnými zbormi, najlepšie záujmy dieťaťa musia byť prvoradé.

Preto keď je uskutočňované rozhodnutie s dopadom na konkrétne dieťa, musí rozhodovací proces zahrňovať aj posúdenie možného dopadu (negatívneho alebo pozitívneho) rozhodnutia na konkrétne dieťa a z odôvodnenia rozhodnutia by malo byť zrejmé, ako bol „najlepší záujem dieťaťa“ braný do úvahy.

V zmysle článku 9 bod 1. Dohovoru štáty - zmluvné strany musia zabezpečiť, aby dieťa nesmeli byť oddelené od vlastných rodičov proti ich vôli, okrem prípadov, keď príslušné orgány podliehajúce súdnemu preskúmvaniu podľa platného práva a postupu rozhodnú, že oddelenie je nevyhnutné pre najlepšie záujmy dieťaťa.

Výbor pre práva dieťaťa práve s odkazom na uvedený čl. 9 vydal odporúčenie o právach detí uväznených osôb, kde mimo iného uviedol, že pri ukladaní trestu rodičom a osobám zabezpečujúcim starostlivosť o maloleté deti má byť všade, kde je to možné, zvážené uloženie trestu nezahrňujúceho odňatie slobody namiesto trestu, ktorý odňatie slobody zahrňuje, vrátane predsúdnej a súdnej fázy konania. Alternatívy k odňatiu slobody by mali byť dostupné a používané prípad od prípadu s plným zohľadnením možných dopadov rôznych trestov na najlepší záujem dieťaťa.

Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje, že súdy sa musia najlepším záujmom dieťaťa zaoberať a posudzovať ho v konkrétnej situácii, pokiaľ rozhodujú s dopadom na dieťa.

Pri aplikácii kritérií pre ukládanie trestov, ktoré obsahuje Trestný zákon a hodnotenia rodinných pomerov páchatel'a (§ 34 ods. 3 Trestného zákona) je preto nevyhnutné zohľadniť práve aj najlepší záujem dieťaťa.

Napriek tomu, že obžalovaní sa konania dopustili vo vzťahu k svojej maloletej dcére, títo sú rodičmi aj ďalších maloletých detí a to vrátane najmladšieho syna a aj keď deti boli zverované súdom do náhradnej osobnej starostlivosti, tieto súviseli s obdobiami výkonu trestu obžalovanými, v rodine bol vykonávaný dohľad, no deti ináč vyrastali s biologickými rodičmi, obžalovaní, v rodine, preto súd aj túto skutočnosť ohľadom starostlivosti o ďalšie maloleté deti bral do úvahy.

Za primeraný trest potom súd berúc do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti považoval u oboch obžalovaných trest odňatia slobody vo výmere tri roky. Súčasne však musel súd prijať záver, že nie sú splnené podmienky pre podmienený odklad výkonu uloženého trestu. Základným princípom podmieneného odsúdenia je, že súd rozhodne o odsúdení páchatel'a a uloží mu trest odňatia slobody, ale výkon trestu odloží s podmienkou, že odsúdený sa bude v priebehu určenej skúšobnej doby riadne správať a vyhovie obmedzeniam alebo splní povinnosti, pokiaľ mu boli súdom uložené. Podmienenčne možno takto odložiť výkon trestu za podmienky, že s ohľadom na doterajší život páchatel'a a okolnosti prípadu možno dôvodne predpokladať úspešnú nápravu páchatel'a a ochranu spoločnosti. Teda súd

musí nepovažovať výkon trestu za nevyhnutný. V danom prípade tak tomu nebolo a napriek všetkému vyššie uvedenému čo súd bral do úvahy pri určení výmery trestu ale najmä znížení jeho výmery, má súd za to, že výkon trestu je nevyhnutný.

Obaja obžalovaní boli v predchádzajúcich desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý im bol uložený za úmyselný trestný čin a to vo veci sp. zn. 12T/94/2017, preto ich súd v zmysle § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona mal zaradiť na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, súd však mal za to, že sú splnené podmienky na postup podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona. Súd pri tomto postupe bral do úvahy aj úpravu vonkajšej diferenciácie výkonu trestu v jednotlivých stupňoch stráženia v zmysle zákona NR SR č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov, keďže v ústave s minimálnym stupňom stráženia, do ktorého obžalovaných zaradil, odsúdení majú povolený pohyb vo vymedzených priestoroch ústavu, zaraďujú sa do práce na pracoviská mimo ústavu a v súvislosti s plnením pracovných úloh pre potreby ústavu možno povoliť voľný pohyb aj mimo ústavu, pričom v ústave so stredným stupňom stráženia sa spravidla odsúdení mimo ubytovní pohybujú pod dohľadom príslušníka zboru, zaraďujú sa do práce na pracoviská v ústave alebo mimo neho a odsúdeným sa voľný pohyb mimo ústavu nepovoľuje, teda je nepochybné, že v rámci výkonu trestu s minimálnym stupňom stráženia je omnoho širšia možnosť v rámci programu zaobchádzania s tým ktorým odsúdeným, ktorý program je súhrn aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného, jeho primerané správanie a hodnotovú orientáciu v súlade s právami a povinnosťami ustanovenými v dotknutom zákone ale aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov. V rámci výkonu trestu s minimálnym stupňom stráženia je potom väčšia pravdepodobnosť, že obžalovaní budú môcť byť aj pracovne zaradení, prípadne aspoň obžalovaný A. B. a zo získanej pracovnej odmeny si plniť vyživovaciu povinnosť voči deťom a rovnako aj pravdepodobnosť udržiavania kontaktu s deťmi.

Súdu zostáva veriť, že aj ohľadom osoby obžalovaných sa možno stotožniť s myšlienkou, že každý z nás je viac, než najhoršia vec, ktorú sme kedy urobili a že keď niekto zoberie niečo, čo mu nepatrí, nie je len zlodej, že keď niekto klame, nie je len klamár a teda, že aj pri ukladaní trestu a dosiahnutí jeho účelu je potrebné chrániť aj túto druhú časť v každom z nás ako súčasť ľudskej dôstojnosti a preto pri rozhodovaní o treste obžalovaným vzhliadol súd aj túto jeho druhú časť a náležite zohľadnil všetky relevantné okolnosti.

Poškodená v trestnom konaní neuplatňovala nárok na náhradu škody, preto súd osobitným výrokom nerozhodoval o nároku na náhradu škody.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho oznámenia na Okresnom súde Vranov nad Topľou. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku. Rozsudok môže odvolaním napadnúť prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, okrem výroku o vine v rozsahu, v ktorom súd prijal jeho vyhlásenie, že je vinný alebo vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci. Osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. Po vyhlásení rozsudku sa môže oprávnená osoba odvolania výslovne vzdať.